

Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elke Zondag

Abonnementsprijs : 400 fr. per jaar

Postcheckrekening N° 3185.22

Beheer en Redactie : Mr. René VICTOR, Justitiestraat, 21, Antwerpen

DE JURIDISCHE NATUUR VAN HET DOCUMENTAIR CREDIET

Het omlijnen der juriidische verhoudingen, die kunnen ontstaan in het internationaal handels- en ruilverkeer, stelt problemen, die tot heden toe nog geen eensgezinde oplossing hebben gekregen. Deze problemen zijn zeer complex en het ligt geenszins in mijn bedoeling om in deze korte studie het onderwerp volledig uit te putten en tot een definitief besluit te komen. De probleemstelling is evenwel voldoende om de verschillende moeilijkheden na te gaan, die in dit verband oprijzen.

Omwille van zijn speciale positie kent de internationale handel een speciale techniek : enerzijds moet zekerheid gegeven worden aan de handelspartners, vooral aan de exporteur-verkoper, en anderzijds moeten de verrichtingen met de nodige snelheid gebeuren, dit laatste in het belang van de koper-importeur die meestal de aangekochte goederen zo spoedig mogelijk wil realiseren.

De risico's, die de exporteur draagt, bestaande hoofdzakelijk in de mogelijkheid van wanbetaling en insolventie van de koper, met als onvermijdelijk gevolg te moeten procederen in een vreemd land, zijn niet te onderschatten. Het ligt voor de hand dat, gelet op deze grote risico's, de eerste maatregel, die de verkoper treft, deze is dat er geen overdracht van goederen zal plaats hebben vooraleer er betaald werd; een maatregel, die evenwel nadelig is voor de koper, die onmiddellijk over de gekochte goederen wenst te beschikken om ze voort te verhandelen en te verkopen ten einde met de opbrengst ervan zijn schuldeiser te betalen. Tegenstrijdigheid van belangen derhalve, die een voor beide partijen aanneembare regeling vereist die hun een zo groot mogelijke zekerheid bezorgt.

De uitbreiding der handelsbetrekkingen, zo kwantitatief als geographisch gezien, hebben de exporteurs nog tot grotere voorzichtigheid aangezet. In de internationale verkoopovereenkomsten treft men dan ook meestal de clause aan dat een bankinstelling van het land van de koper zich borg stelt voor het nakomen door deze laatste van zijn verplichtingen, dit bij wijze van credietverlening aan de exporteur. Deze credietopening kan gebeuren door een som geld ter beschikking te houden van de verkoper (comptant-verkoop en crédit par caisse), ofwel door acceptatie van de wissels door de verkoper op de bank getrokken (crédit par acceptation).

En hier rijst onmiddellijk de vraag naar de juridi-

sche verhoudingen die bestaan tussen de exporteur en de bank enerzijds, de importeur en de bank anderzijds, en ten slotte tussen de exporteur en de importeur. Ik geef toe, dat men hier eerder staat voor een theoretisch probleem; in de praktijk werkt heel dit systeem uitstekend, ten bewijze daarvan de weinige rechtspraak, die men over dit probleem kan vinden.

I. De verhouding bank-exporteur.

Het essentieel karakter van deze verhouding is dat ze totaal onafhankelijk staat van de overeenkomst gesloten tussen de exporteur en de importeur. Welk ook de betwistingen mogen zijn, die tussen deze beiden oprijzen; of de overeenkomst tussen hen al dan niet wordt uitgevoerd, dit alles heeft niet de minste weerslag op de verplichtingen van de bankier tegenover de verkoper.

Deze onafhankelijkheid wordt algemeen aanvaard, maar wat dan juist het juridisch concept is, waartoe die verhouding kan herleid worden, blijft tot op heden een onopgelost en betwist punt.

Theorieën zijn er genoeg. Men spreekt van schuldoverdracht, beding onder derden, mandaat, borgstelling, delegatie, eenzijdige wilsuiting, enz. Interessante beginselen komen hier ter sprake, doch geen enkel geeft algehele voldoening, tenzij misschien de stelling der eenzijdige wilsuiting, die voor het ogenblik het meest wordt aanvaard. Er dient evenwel aan toegevoegd, dat ons Burgerlijk Wetboek de eenzijdige wilsuiting niet kent als bron van verbintenissen.

Die verhouding bankier-exporteur zou kunnen herleid worden tot een *overdracht van schuldvordering*, nl. de cessie van de vordering — en dat is de enig mogelijke uitleg — die de importeur bezit op de bankier. De vigerende wetteksten zouden derhalve de artikelen 1689 en volgende van het Burgerlijk Wetboek zijn. Niets is nochtans minder waar, want quid wanneer de bankier geen schuldenaar is van de koper? Quid ingeval de vordering van de koper op de bank teniet gaat? Deze stelling — gelijk de meeste andere, die infra worden uiteengezet — verklaart geenszins het onherroepelijk karakter van de door de bankier op zich genomen verplichtingen tegenover de verkoper. Het kan iderdaad niet beweerd worden, dat het in de bedoeling van de exporteur zou liggen overnemer te worden van een vordering, die kan verdwijnen,

gewijzigd worden of verminderen. Niet alleen wordt het vormvoorschrift van artikel 1689 B. W. niet nageleefd, doch ook het toepassingsveld van voornoemd artikel is verschillend. In casu verbindt de bank zich een bepaald bedrag te betalen of een wissel te accepteren, opent de bank een crediet ten voordele van de exporteur — een onherroepelijk crediet — onverschillig of die instelling nu al dan niet debiteur is van de koper.

De theorie der *lastgeving* — de importeur is mandant en de bankier diens mandataris — kende al evenmin succes. De lastgever immers kan « wanneer hem zulks goedgevindt herroepen » (artikel 2004 B. W.), terwijl de lasthebber zijn mandaat kan opzeggen door betekening van die opzeg (artikel 2007 B. W.). Voorstanders van deze stelling — zwichtend voor deze gemotiveerde kritiek — vonden varianten met het gevolg nochtans dat de overeenkomst bankier-exporteur meer onder te brengen was onder een contract sui generis dan onder dit der lastgeving. *Allié* (1) o.a. moet erkennen, dat van het ogenblik af dat de bank het (geconfirmeerd) crediet toestaat aan de exporteur, zij ophoudt mandataris te zijn van de importeur, zich persoonlijk verbindt en verbonden blijft, ook al zegt de lastgever de overeenkomst van lastgeving op.

Meer talrijk zijn dezen, die menen dat de besproken verhouding als een *borgstelling* dient gekwalificeerd. Door de credietopening zou de bank zich borg stellen voor de importeur. De borg, volgens artikel 2011 B.W., verbindt zich de schuldeiser te voldoen, ook « indien de schuldenaar daaraan niet zelf voldoet ». Bij een oppervlakkige studie is men geneigd om zijn goedkeuring aan deze stelling te hechten, doch bij nader toezicht moet men vaststellen dat de twee begrippen, credietopening en borgtocht, elkaar allerm minst dekken. Artikelen 2013 en 2036 B. W. geven desbetreffende een afdoend antwoord : de borgstelling is een « contrat accessoire », hetwelk slechts reden van bestaan heeft in zover de hoofdbintenis bestaat. De borgtocht kan wat door de schuldenaar verschuldigd is, niet te boven gaan, noch onder meer bezwarende omstandigheden worden aangegaan, aldus artikel 2013 B. W. Volgens Prof. De Page (2) geldt dit zelfs voor de solidaire borg. Daarenboven kan de borg — cfr. artikel 2036 B. W. — « alle excepties invoeren, die aan de schuldenaar toekomen en bij de schuld behoren » en de rechtspraak voegt daar nog aan toe alle excepties *jure proprio* door de borg, in casu de bank, voorgebracht (3). Men moet er tevens rekening mee houden dat de verbintenis, die uit de borgstelling ontstaat, te niet gaat door dezelfde oorzaken als de andere verbintenissen (zie B. W., Boek III. Titel III, Hst. 5, artikelen 1234 en vlg.). Uit wat voorafgaat kan gemakkelijk worden afgeleid dat, zo de bankverrichting moest herleid worden tot een borgstelling, de exporteur niet die zekerheid zou hebben, die hij verlangt en die hij ook bekomt doordat de bank (één bank of desnoods een tweede, de zg. intermediaire bank) hem een onherroepelijk crediet, dikwijls nog geconfirmeerd door vermelde intermediaire bank, toestaat.

De auteurs hebben dan beroep gedaan op artikel 1121 B. W., *het beding onder derden*. Dit beding is toegelaten als het de voorwaarde uitmaakt van een overeenkomst, die men voor zich zelf sluit of van een dito-schenking. Hij, die zulksdanig beding maakt — aldus het aangehaald artikel — kan het niet meer herroepen indien de derde verklaard heeft daarvan gebruik te willen maken.

Enkele vonnissen hebben deze thesis gehuldigd (4),

doch in de rechtsleer bereikte men geen eensgezindheid. Artikel 1121, toegepast op de besproken stof, onderstelt de overeenkomst tussen bankier en importeur als basis, overeenkomst waarin een beding voorkomt ten voordele van een derde, de exporteur. In het kader van haar contract met de koper belooft en verbindt de bank zich een bepaalde som te storten aan de verkoper ofwel de wissel te aanvaarden door deze laatste op haar getrokken. De beneficiaris neemt aan en de belover is onherroepelijk gehouden tot uitvoering, dit met terugwerkende kracht vanaf het ogenblik dat deze clause werd gestipuleerd tussen hem en de bedinger.

De vraag nu of deze constructie kan dienen om de verhouding tussen de bankier en de exporteur juridisch te omlijnen, wordt verschillend beantwoord. De tegenstanders steunen zich voornamelijk op het feit dat het beding onder derden bijkomstig is en afhankelijk van een hoofdbintenis met het gevolg dat alle excepties, aan deze laatste eigen, door de belover aan de derde kunnen tegengesteld (5). Zoals ook met de vorige stellingen, verklaart het beding onder derden niet die onverbreekbare band, die de bankier aan de exporteur bindt en welke die tevens wenst ten einde zekerheid te bezitten vergoed te worden. Formalistische juristen wijzen anderzijds op de afwezigheid van de toestemming, die door de derde, in casu de exporteur, dient gegeven. De credietopening onderstelt slechts een aanzegging door de bankier aan de verkoper, wiens aanvaarding niet vereist is.

Andere oplossingen dienden gezocht en men vond alzo de artikelen 1275 en vlg. van het B. W., waarin de *schuldoverdracht* wordt uiteengezet. De schuldenaar — de importeur — geeft aan zijn schuldeiser — de exporteur — een tweede schuldenaar — de bankier. De oorspronkelijke schuldenaar is slechts bevrijd bij uitdrukkelijke vrijstelling, hem verleend door de schuldeiser, die, zo dit niet gebeurt, twee schuldenaars heeft. Heeft de delegataris vrijstelling verleend aan de delegant, dan bezit hij geen verhaal meer op deze, tenzij de gedelegeerde onvermogen wordt en dit werd bedongen, of tenzij de schuldoornemer op het ogenblik der overdracht reeds in staat van falings of kennelijk onvermogen verkeerde (artikel 1276).

Deze stelling draagt allerm minst de goedkeuring weg van Prof. De Page (6). De schuld, die wordt overgedragen, blijft inderdaad deze die bestond tussen de oorspronkelijke schuldenaar en zijn schuldeiser, met het logisch gevolg dat de gedelegeerde, in kwestie de bankier, tegenover de exporteur dezelfde excepties kan invoeren als de importeur, oorspronkelijk schuldenaar, tegenover de exporteur. Algemeen wordt wel aanvaard dat de overnemer tegenover de schuldeiser niet zijn excepties, die hij kan bezitten ten opzichte van de overlater, kan laten gelden. Dit is het voordeel van aanvaarding van artikel 1275 als oplossing in het besproken probleem, doch de doorn in het oog is ongetwijfeld hier het blijven voortbestaan van de identieke en oorspronkelijke schuld, onverschillig wie betaalt, met het hogervermeld daaruit te trekken besluit.

Na een overzicht te hebben gegeven van die verscheidene voorgestelde en verworpen oplossingen mag men schijnbaar concluderen dat ons Burgerlijk Wetboek tekort schiet en in de onmogelijkheid lijkt die verhouding van bankier tot exporteur te verklaren. De poging om de verhouding te verklaren door toepassing der beginselen van ons handelsrecht (acceptatie van een wissel of belofte van acceptatie) kan insgelijks niet weerhouden worden, niet alleen omdat de verbintenis van de bankier niet altijd dusdanige

vorm aanneemt — hij kan zich verbinden tot betaling van een bepaald bedrag zonder dat er sprake is van een wissel te aanvaarden — maar ook omwille van het feit dat aan de formalistische voorwaarden, die de wisselreglementering stelt, niet wordt voldaan. In dergelijke omstandigheden, wanneer een bevestigende solutie uitblijft, nemen juristen gewoonlijk hun toevlucht tot de zg. onbenoemde contracten ofwel tot de overeenkomsten sui generis ofwel wenden zij zich tot de vergelijkende studie, t.t.z. de studie der vreemde wetgevingen.

Volgens het Belgisch Burgerlijk Wetboek kunnen verbintenissen ontstaan uit overeenkomsten, uit de wet, quasi-contracten, delicten en quasi-delicten. Buitenlandse wetgevingen voorzien nog een andere bron, nl. de eenzijdige wilsuiking (7). Ons Burgerlijk Wetboek kent dit begrip niet en de vraag stelt zich dan ook of het beroep, dat men thans regelmatig doet op de unilaterale wilsuiking om de band bankier-exporteur te verklaren, door ons kan bijgetreden worden. De vooraanstaande rechtsgeleerde, die Prof. *De Page* is (8), ziet er niet het minste bezwaar in: vele rechtsinstellingen huldigen volgens hem impliciet dit stelsel, zoals b.v. voor de erfgenaam; bij het aanvaarden van de nalatenschap verbindt hij zich de schulden ervan te betalen; of nog, bij de zaakwaarneming, waar de eenzijdige wil van de zaakwaarnemers voldoende is om het beheer voort te zetten.

In casu ontstaat de verplichting en de verbintenis van de bankier tegenover de exporteur door zijn *eenzijdige wilsuiking*, die insgelijks de omvang der aangegane verbintenis bepaalt: de bankier is persoonlijk en onherroepelijk gehouden dit bepaald bedrag aan de exporteur te betalen tegen afgifte van de in de aanzegging opgesomde documenten. Die verbintenis is streng omljnd en zeer vormelijk. De bankier heeft zich niet te bekommeren of bezig te houden met de opwerpingen, die de importeur tegen de exporteur zou kunnen aanvoeren of formuleren. De titel, die de exporteur tegenover de bank bezit, volstaat in beginsel.

Absoluut nochtans is deze regel niet. Is er o.a. kwade trouw aanwezig in hoofde van de exporteur of heeft de overeenkomst tussen de exporteur en de importeur een onzedelijke oorzaak, dan kan de bank niet verplicht worden te betalen. Hetzelfde kan zich voordoen — met deze variatie dat de bankier gerechtigd is terugbetaling te vorderen wegens onverschuldigde betaling — als de bankier de bedongen som aan de exporteur heeft overgemaakt zonder dat deze laatste de nodige documenten en bescheiden aan hem liet geworden.

Volledigheidshalve dient aangestipt dat de suprabesproken oplossing blijft gelden wanneer de bankier zich verbindt een wissel, door de exporteur op hem getrokken, te accepteren: de eenzijdige wilsuiking kan evengoed als voorwerp hebben het betalen van een bepaald bedrag als het aanvaarden van een wissel, temeer omdat deze laatste verrichting toch op zeker ogenblik, nl. de vervaldag, uitbetaling onderstelt.

II. De verhouding bank-importeur.

De omljning van deze band brengt geenszins dezelfde moeilijkheden mede als deze, die we ontmoetten bij de behandeling van het eerste hoofdstuk.

Deze verhouding herleidt zich eenvoudig tot een lastgeving: de importeur geeft opdracht aan de bankier hetzij te betalen, hetzij de wissel aan te nemen. De gewone regelen van het mandaat beheersen de betrekkingen tussen bankier en importeur. Eenerzijds is de lastgever terugbetaling van kosten en voorschot-

ten, door de lasthebber gedaan in de uitoefening van zijn opdracht, verschuldigd, alsmede uitkering van het eventueel overeengekomen loon (artikel 1999) en schadeloosstelling voor mogelijk geleden verliezen (artikel 2000). Anderzijds is de lasthebber aansprakelijk zo voor bedrag als voor tekortkomingen door hem in het beheer begaan (artikel 1992). Bepaalt de overeenkomst dat de bank zal betalen na afgifte van zeer nauwkeurig gedefinieerde documenten en controleert de bankier dit niet voldoende, dan stelt hij zich bloot aan weigering vanwege de importeur om de gedane storting te dekken.

Zoals nogal begrijpelijk, hebben de bankmiddens getracht de voor hen nadelige bepalingen zoveel mogelijk te beperken. De Regelen van Wenen, opgesteld in het jaar 1932 (9) — artikelen 10 en vlg. — sommen talrijke gevallen op, waarin de verantwoordelijkheid der banken wordt gelimiteerd of zelfs uitgesloten. Deze expliciet geformuleerde bedingen van niet-aansprakelijkheid hebben dit gemeen dat de eigenlijke handelsrisico's ten laste van de importeur blijven, terwijl de meer specifieke financiële gevaren door de banken worden gedragen. Zo is de bank niet verantwoordelijk voor de hoeveelheid, het gewicht, de kwaliteit, de verpakking, de levering der goederen, voor de solvabiliteit der verzenders, voor de vertraging in de briefwisseling of het vervoer, enz. Deze « Règles de Vienne », die een zeer grote rol spelen in de internationale handelstechniek, hebben evenwel een suppletief karakter.

In verband met deze algemeen aangenomen thesis der lastgeving, die bestaat tussen de bankier en de importeur, is het wel interessant te wijzen op een dubbele opmerking, die we hier bij wijze van vraag stellen: primo is de persoonlijke verbintenis, die de bankier op zich neemt ten opzichte van de exporteur, niet in tegenstrijd met het begrip der lastgeving zelf, contract dat in se bij de lasthebber (bankier) onderstelt dat hij handelt in naam en opdracht van en voor de lastgever (importeur)? Is dit geen wegcijferen van de zekerheid, extreme betrachting van de exporteur?

Op beide vragen is het antwoord negatief. Voor het eerste punt wijst men op het bestaan in ons handelsrecht van de commissieovereenkomst: de commissionair is een lasthebber, doch handelt ten opzichte van derden in eigen naam en voor eigen rekening. Voor het tweede punt heeft het verbreken der lastgevingsovereenkomst tussen importeur en bankier enkel als gevolg dat verdere verhandelingen in de toekomst 'uitgesloten zijn; het gegeven mandaat moet worden uitgevoerd.

De interne regeling tussen bankier en importeur kan beïnvloed worden door bepaalde factoren, zoals het bestaan van een contract van kredietopening of nog door het feit dat de importeur een rekening-courant — die deficitair kan zijn of een batig saldo vertonen — bij de bank bezit. Een uitgediepte studie evenwel betreffende de rol en de uitvoering van deze overeenkomsten in verband met de instelling van het documentair crediet zou ons te ver leiden.

III. De verhouding importeur-exporteur.

Het is overbodig, menen we, er op te wijzen dat die verhouding zich reduceert tot een koop-verkoop-overeenkomst.

Het meest belangrijke is hierin gelegen dat de schuldeiser (de exporteur) zich naast de importeur een tweede schuldenaar ziet toegewezen, nl. de bank.

De exporteur kan zelf deze of gene bankinstelling verkiezen of de keuze, door de importeur gedaan,

bijtrede. Wanneer noch het ene noch het andere het geval is, heeft de koper de verplichting zich te gedragen naar artikel 2018 B. W. en aan de verkoper een borg te bezorgen, die en rechtsbekwaam en solvabel is.

Zoals hoger reeds gezegd blijft de importeur steeds gehouden zijn schuld ten belope van de koopprijs te voldoen. De verkoper kan zich steeds tot hem wenden. De regelen van het verkoopcontract blijven hier volledig van kracht. Nochtans kan de koper eerst in ondergeschikte orde door de exporteur worden aangesproken, nadat deze eerst getracht heeft betaling te bekomen van de bank. De tussenkomst van een bankinstelling werd door de exporteur geëist en het is slechts wanneer deze laatste haar verplichtingen niet nakomt — betaling par caisse na afgifte van de bescheiden of betaling op wisselbrief op de vervaldag — de verkoper een actie kan inleiden om de importeur tot nakoming van zijn verbintenissen te dwingen.

Wordt het verkoopcontract vernietigd, b.v. wegens niet conforme levering of gebeurt deze te laat, dan kan de koper terugbetaling vragen — de bank heeft reeds anticipatief haar verplichtingen uitgevoerd — alsmede schadevergoeding vorderen van de exporteur. Quid wanneer de exporteur de documenten aan de bank te laat heeft doen geworden en bijgevolg geen aanspraak meer kan maken op betaling door de bankinstelling? De meest billijke oplossing wordt in dit geval aanvaard en de importeur zal niet bevrijd zijn van zijn verplichting omwille van die procedure-rede. Doch het is even normaal dat de exporteur zijn koper zal vergoeden voor de door deze gedane onkosten, veroorzaakt door de schuld van eerstgenoemde, of nog dat hij geen onmiddellijke betaling kan eisen als de importeur de nodige fondsen, die hij meende niet nodig te hebben, van zijn bank moet verkrijgen.

In dit verband stelt zich nog een laatste vraag: wat gebeurt er als de bankinstelling, betrokken in de verhouding importeur-exporteur, failliet gaat? Volgens Prof. Piret (10), een der weinige juristen die wat het besproken terrein betreft baanbrekend werk heeft verricht, bestaat er hier reden om artikel 2020 B. W. toe te passen. Artikel 2020 voorziet twee mogelijkheden. Ofwel werd de bankinstelling gekozen door de exporteur; in dit geval moet de importeur geen andere bank aanduiden, doch moet hijzelf voor betaling instaan. Ofwel koos de exporteur de bank niet en dan is de importeur verplicht een andere bank te verzoeken zich als tweede schuldenaar tegenover de exporteur te verbinden, ten ware de exporteur een onmiddellijke regeling verkiest en storting wenst van de importeur.

Besluit.

Hiermede werd het voornaamste gezegd. De bank verbindt zich onherroepelijk ten voordele van en tegenover de exporteur, dit als tweede schuldenaar, hetzij om rechtstreeks het bedrag van de koopprijs (par caisse) aan de exporteur te betalen, hetzij tot acceptatie van de wissel (par acceptation), door de exporteur op haar getrokken, onder voorwaarde dat haar binnen de gestelde termijn de in de notificatie gevraagde documenten worden bezorgd.

Bij deze verrichtingen, in hun meest elementaire

vorm, zijn drie personen betrokken. En in de bespreking hebben we ons ook tot deze driehoeksverhouding beperkt. Andere mogelijkheden kunnen zich nog voordoen; zo b.v. kan nog een tweede bank optreden, gevestigd in het land van de exporteur, wanneer deze betaling wenst te bekomen ter plaatse. De toestand van deze tweede bank kan eenvoudig deze zijn van correspondent van de eerste bank en zij kan enkel gehouden zijn tot notificatie van de door de eerste bankinstelling aangegane verbintenissen, betaling en ontvangen der documenten. Rebus sic stantibus bezit de exporteur geen vordering op de tweede bank. Gewoonlijk evenwel is de tweede bank mandataris van de eerste, verbindt ze zich eveneens onherroepelijk en gebeurt achteraf de definitieve afrekening tussen de twee banken. Volgens artikel 7 der Statuten van Wenen hebben we hier te doen met het geconfirmeerd crediet sensu stricto, t.i.z. het crediet onherroepelijk geopend door de bankier van het land van de importeur (eerste bank) en bevestigd door de bankier van het land van de exporteur (tweede bank), die evenals de eerste persoonlijk gebonden is tegenover de verkoper. Het komt zelfs voor dat meer dan twee banken tussenkomen en persoonlijke verbintenissen op zich nemen.

In hetzelfde verband kan nog aangestipt worden dat de exporteur de rechten, die hij tegenover de bank of banken eventueel kan laten gelden, vermag over te dragen mits naleving van artikel 1690 B. W. — betekening der overdracht aan de banken — of, zo de verplichting van de bankier bestaat in het accepteren van een wissel, onder voorwaarde van de toepassing der desbetreffende in het handelswetboek voorziene beginselen (wissel aan toonder, endossement, enz.).

Het gestelde en behandelde probleem is ongetwijfeld nog voor verdere en diepere studie vatbaar.

Het is nochtans duidelijk, na al wat hierboven werd uiteengezet, te constateren dat men hier staat voor een instelling, die zeer moeilijk juridisch kan gekwalificeerd worden, voornamelijk wat de band, die onherroepelijke band aangaat, die de bankier met de exporteur verbindt.

In de practijk nochtans, onafgezien van de theoretische moeilijkheden, werkt dit systeem op een zeer degelijke wijze. Terwijl de juristen pogen, dikwijls vruchteloos, die techniek te definiëren en te omvatten, passen de handelaars ze zonder veel verwikkelingen toe, ten bate en ter bevordering van de noodzakelijke en de in de huidige economische structuur zeer uitgebreide internationale handelsbetrekkingen.

Karel FERDINAND,
Advocaat te Antwerpen.

- (1) Allizé — Le crédit confirmé — p. 31-32.
- (2) De Page — Droit civil belge — T. VI - p. 874.
- (3) Gent, 25-6-32, Jur. Comm. Fl. 1932, 316. — Luik, 11-2-37, Pas. 1937, II, 162.
- (4) Handelsrb. Brussel, 14-5-24, Jur. Comm. Brux. 1924, 267. Handelsrb. Antw. 27-1-23, Jur. Anvers, 1923, 43.
- (5) De Page — Droit civil belge, II - 663, B, 2°.
- (6) De Page, Droit civil belge, III - N° 607.
- (7) Duits Burgerlijk Wetboek, art. 780.
- (8) De Page, Droit civil belge, III - N° 54.
- (9) Règles de Vienne: Règles et Usances uniformes relatives aux crédits documentaires, brochures, N° 82 de la Chambre de Comm. Intern., p. 9.
- (10) R. Piret — A propos du crédit irrévocable. — Et. Banc. 1942.

De aankopen van onroerende goederen door de gemeente

Artikel 76, 4° der Gemeentewet leert dat aan het advies van de Bestendige Deputatie van de Provinciale Raad en aan de goedkeuring van de Koning moeten onderworpen worden de besluiten van de raad betreffende de aanvragen tot machtiging voor het aankopen van onroerende goederen of rechten.

De goedkeuring door de Bestendige Deputatie van de Provinciale Raad volstaat echter, wanneer de waarde 50.000 fr. of een tiende van de gewone begroting van inkomsten niet overschrijdt, tenzij dit tiende meer dan 500.000 fr. bedraagt.

Een voorname vraag die zich stelt en welke we in dit artikel willen onderzoeken is te weten wanneer de goedkeuring voor aankopen van onroerende goederen door de gemeente moet worden aangevraagd en verkregen. Moet die goedkeuring worden verkregen vóór het verlijden van de akte van aankoop ofwel nadat de akte reeds verleden is?

We moeten doen opmerken dat het woord « goedkeuring » hier de betekenis van machtiging heeft t.t.z. een soort voorafgaande toestemming om onroerende goederen aan te kopen (1). Door die machtiging krijgt de gemeente de rechtsbekwaamheid om onroerende goederen aan te kopen.

Een ministeriële omzendbrief d.d. 19 October 1898 betreffende het aankopen van onroerende goederen door Weldadigheidsbesturen en Godshuizen luidt als volgt: « Naar luid van art. 76, 4° en 8° der Gemeentewet, zijn de belanghebbende besturen verplicht, de goedkeuring van de Koning te vragen vóór de aankoop van onroerende goederen, hetzij uit de hand, hetzij bij openbare aanbesteding.

Nu gebeurt het niet zelden dat de weldadigheidsbesturen, inplaats van een voorafgaandelijke machtiging te vragen, zich tevreden stellen met de goedkeuring hunner handeling te vragen na de openbare aanbesteding.

Indien, uit hoofde van het belang dat de weldadigheidsbesturen er bij hebben, hun inzicht om, in openbare verkoping, een bepaald onroerend goed aan te kopen, geheim te houden, mijn departement geen beraadslaging vereist tot het bekomen der voorafgaandelijke machtiging, dan toch behoort het dat de Regering omtrent het nut van de aankoop geraadpleegd worde vóór de aanbesteding in al de gevallen waar de koninklijke tussenkomst vereist is » (2).

De rechtsleer is van oordeel dat deze omzendbrief ook van toepassing is voor de gemeenten (3).

Volgens haar is de algemene regel dat wanneer de gemeenten onroerende goederen aankopen er een voorafgaande machtiging nodig is alvorens men tot het verlijden van de akte mag overgaan. Van deze algemene norm kan afgeweken worden wanneer het een openbare aanbesteding van onroerende goederen geldt. De Gemeente wenst zekere goederen aan te kopen. Het kan nu gebeuren dat hier vlug dient gehandeld te worden. Een tegenovergestelde houding zal mogelijk een verlies en nadeel voor de gemeente daarstellen, want de gemeente zal in de meeste gevallen de vereiste machtiging niet op tijd verkrijgen en zou alzo niet een goed kunnen kopen dat voor haar in gegeven omstandigheden zeer nuttig kan zijn. Hier zal het schepencollege goed doen van tot de aankoop over te gaan, handelende voor en namens de gemeente. Het schepencollege zal echter wijs handelen met de bepalingen, vervat in de ministeriële omzendbrief van 19 October 1898 na te volgen en de regering over het

nut van de aankoop raadplegen, vóór de aanbesteding in al de gevallen waar 's Konings goedkeuring door de wet vereist is. Strikt genomen zouden de woorden « waar 's Koning goedkeuring door de wet vereist is » toelaten de regering niet te raadplegen als de waarde van het goed de 50.000 fr. of een tiende van de gewone begroting van inkomsten niet overschrijdt, tenzij dit tiende meer dan 50.000 fr. bedraagt. Toch zijn we van oordeel dat het schepencollege verstandig zal handelen met de Gouverneur te raadplegen in al de gevallen waar 's Konings goedkeuring door de wet niet vereist is, bv. wanneer het goed een waarde heeft van 20.000 fr.

Eens dat het goed aan de gemeente is toegewezen zal men de nodige goedkeuring vragen en de zaak aldus regulariseren.

Sommige notarissen beweren weleens, in tegenstelling met de regel die in de administratie gehuldigd wordt, dat geen voorafgaande machtiging nodig is om de akte van aankoop te verlijden bij het aankopen van onroerende goederen door de gemeente. Indien men alleen denkt aan het burgerlijk recht, waar de overeenstemmende wil van de partijen — overeenstemmende wil, die we hier in de akte duidelijk uitgedrukt vinden — de eigendomsoverdracht tussen de twee contractanten tot stand brengt, dan is deze redenering steekhoudend. Doch naast het burgerlijk recht mogen we de administratieve wetten niet uit het oog verliezen en in het geval dat ons bezig houdt meer speciaal artikel 76, 4° der gemeentewet. Dit artikel stelt een toezicht daar van de hogere overheid op de gemeente bij het aankopen van onroerende goederen.

Behalve wanneer er zekere omstandigheden voorhanden zijn welke verantwoordt dat de gemeente onroerende goederen aankoopt zonder voorafgaande machtiging, denken we dat men hier goed kan spreken van een verbintenis onder opschortende voorwaarde. De verbintenis onder opschortende voorwaarde is immers deze waarvan de werking afhangt van een toekomstige en onzekere gebeurtenis (4). De gemeenteraad neemt een regelmatige beraadslaging waarbij de aankoop beslist wordt van een bepaald goed tegen een overeengekomen prijs. De stukken worden bij de hogere overheid ingediend en zij moet machtiging verlenen. Tot aan het geven van de matiging hebben we te doen met een verbintenis onder opschortende voorwaarde met als toekomstige en onzekere gebeurtenis, de beslissing die de hogere overheid zal treffen; deze immers kan machtiging tot de aankoop geven, maar ook weigeren. Eens dat toelating is verleend aan de gemeente om het onroerend goed aan te kopen wordt de onvolkomen rechtsbetrekking volkomen. De gemeente is dan volledig rechtsbekwaam en de notaris mag ook de akte verlijden.

Dr. Jur. Cyr. VANSTRAELEN
Bestuurssecretaris Provinciaal
Bestuur van Limburg.

- (1) K. Brants: Het Belgisch Gemeenterecht, bl. 415.
C. Willequet: La Loi Communale, bl. 124.
La Revue Communale: 1905, bl. 214-215.
- (2) Bestuurlijk Tijdschrift, 1898, bl. 328.
- (3) K. Brants: Het Belgisch Gemeenterecht, bl. 415.
Les Nouvelles: t. I Institutions communales, n° 923.
Zie ook: Revue Communale, 1905, bl. 214.
- (4) Kluyskens: De Verbintenissen, n° 104.
Burgerlijk Wetboek, artikel 1181.

RECHTSPRAAK

HOF VAN VERBREKING

1e Kamer. — 22 Februari 1951.

Voorzitter : M. Wouters.
Raadsheer-Verslaggever : M. Bareel.
Advocaat-Generaal : M. Colard.

Vatbaarheid voor hoger beroep. — Een vonnis waarbij de vrederechter zich ratione materiae onbevoegd heeft verklaard, is altijd vatbaar voor hoger beroep, ook bij toepassing van het wetsbesluit van 3 Februari 1947 betreffende de procedure in zake onteigening ten algemenen nutte in dringende gevallen.

Artikel 5 van het wetsbesluit van 3 Februari 1947 betreffende de procedure in zake onteigening ten algemenen nutte in dringende gevallen, bepalend dat tegen het vonnis van de vrederechter geen hoger beroep kan worden ingesteld, bedoelt enkel het vonnis, waarbij de vrederechter voorlopig het bedrag der wegens de onteigening verschuldigde vergoedingen bepaalt.

Voormeld artikel 5, dat van de algemene beginselen omtrent de bevoegdheid en de vatbaarheid voor hoger beroep afwijkt, behoort op beperkende wijze te worden opgevat.

Het laat onaangetaast het beginsel, dat elk vonnis waarbij over de bevoegdheid ratione materiae uitspraak wordt gedaan, vatbaar is voor hoger beroep. (art. 10 wet van 25 Maart 1841, art. 454 Rv).

De voorziening in cassatie tegen het bestreden vonnis, waarbij de vrederechter zich ratione materiae onbevoegd heeft verklaard en waartegen geen hoger beroep is ingesteld, is derhalve niet ontvankelijk. (artikelen 19 en 20 der wet van 25 Maart 1876 op de bevoegdheid.)

Belgische Staat (Openbare Werken) t/ Kerkfabriek Sinte Waldetrudis te Herentals.

Gelet op het bestreden vonnis, gewezen de 23 Maart 1950 door de Vrederechter van het kanton Herentals;

Over de grond van niet-ontvankelijkheid, afgeleid hieruit dat de beslissing, wier vernietiging de voorziening ten doel heeft, niet in laatste aanleg gewezen is;

Overwegende dat de op aanleggers verzoek ingestelde vordering er toe strekte de door de wet van 3 Januari 1934 in zake onteigening ten algemene nutte voorgeschreven rechtsvormen vervuld te horen verklaren en voorlopig de vergoedingen te doen bepalen, welke aan verweerster om reden van deze onteigening verschuldigd waren;

Overwegende dat door het bestreden vonnis, uitspraak doende over het door verweerster opgeworpen rechtsmiddel van onbevoegdheid « ratione materiae », de Vrederechter bij welke de zaak aanhangig was, zich onbevoegd verklaart;

Overwegende dat elk vonnis, bij hetwelk over een quaestie van bevoegdheid « ratione materiae » uitspraak wordt gedaan, door hoger beroep kan worden bestreden (artikel 10 van de wet van 25 Maart 1841, art. 154 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering);

Overwegende dat artikel 5 van het besluit-wet van 3 Februari 1947 betreffende de rechtspleging bij hoogdringende omstandigheden in zake onteigening ten

algemenen nutte, zich niet verzet tegen de toepassing van dit beginsel;

Overwegende inderdaad dat, indien dit artikel bepaalt dat tegen het vonnis van de Vrederechter geen hoger beroep kan worden ingesteld, het enkel het vonnis bedoelt door hetwelk de Vrederechter, voorlopig het bedrag der wegens de onteigening verschuldigde vergoedingen bepaalt;

Overwegende dat de regel van procedure van art. 5, welke van de algemene beginselen op de bevoegdheid en de aanleg afwijkt, op beperkende wijze behoort te worden verstaan en niet mag worden uitgebreid tot het geval waarin de Vrederechter, bij wie een eis aanhangig werd gemaakt, die principieel behoort te worden onderzocht volgens de bij het besluit-wet van 3 Februari 1947 voorziene buitengewone rechtspleging, uitspraak zou hebben te doen over een quaestie van bevoegdheid, dit is in een materie welke vreemd is aan die, welke uitzonderlijk door voormeld besluit-wet wordt geregeld (artikel 38 van de wet van 25 Maart 1876);

Dat hieruit volgt dat het bestreden vonnis, tegen hetwelk geen hoger beroep ingesteld is geweest, niet in laatste aanleg gewezen geweest is en dat de voorziening niet ontvankelijk is (artikelen 19 en 20 van de wet van 25 Maart 1876);

Om die redenen.

Verwerpt de voorziening;

Veroordeelt aanlegger tot de kosten en tot een vergoeding van 150 frank jegens verweerster.

NOOT : In dezelfde zin werd beslist bij cassatie-arrest van dezelfde dag in zake de Belgische Staat (Openbare Werken) t/ Coursier, Anna e.a.

HOF VAN VERBREKING

1e Kamer. — 1 Februari 1951.

Eerste Voorzitter : M. Soenens.
Raadsheer-Verslaggever : M. Bareel.
Advocaat-Generaal : M. Ganshof van der Meersch.

Ongeoorloofde oorzaak. — Niet alleen wegens strijd met de wet, doch ook wegens strijd met de openbare orde of de goede zeden.

Een verbintenis is nietig, niet alleen wanneer zij een door de wet verboden oorzaak heeft, maar eveneens indien de oorzaak in strijd is met de goede zeden of de openbare orde.

Daar de rechter in het bestreden arrest de arbeidsovereenkomst, waarvan de nietigheid wegens ongeoorloofde oorzaak was opgeworpen, alleen getoetst heeft aan art. 113 W. v. S., doch nagelaten heeft te onderzoeken of er geen andere oorzaak was, die strijdig was met de goede zeden of de openbare orde, heeft hij de in het middel aangehaalde wetsbepalingen geschonden.

Hulpcompensatiekas voor Gezinsvergoedingen
t/ Van Haelen P.

Gelet op de op 5 Mei 1948 door de Werkrechtssraad van Beroep te Brussel gewezen beslissing;

Over de grond van niet-ontvankelijkheid, afgeleid uit het feit dat aanlegster, doordat zij van een werkgever, die onder toepassing viel van art. 115 van het Wetboek van Strafrecht, de voor de dienst der gezinsvergoedingen opgelegde bijdragen heeft ontvangen, hulp heeft geboden tot de tenuitvoerbrenging of zelfs tot de afsluiting van een dienstcontract, op het ongeoorloofd karakter waarvan de voorziening gegrond is;

Overwegende dat krachtens de wetgeving op de gezinsvergoedingen ten bate van de loonarbeiders de bijdragen wegens de aan de echtgenoot van verweerster uitbetaalde bezoldiging, dienden te worden gestort, hetzij bij een Compensatiekas, hetzij bij de Centrale kas tot repartitie der sociale en fiscale bijdragen, ingesteld bij besluit van 15 October 1940, gewijzigd bij besluit van 29 April 1941;

Dat daaruit volgt dat de inning van bedoelde bijdragen, door aanlegster niet een daad van bijstand bij de tenuitvoerlegging van het litigieuze contract uitmaakte, doch de vervulling van de opdracht, welke de wetgeving op de gezinsvergoedingen haar toeweest;

Dat de grond van niet-ontvankelijkheid niet kan worden aangenomen;

Over het eerste middel: schending van de artikelen 50bis, 56bis, 57 en 59 van de samengeordende tekst van de wet van 4 Augustus 1930, houdende veralgemening van de gezinsvergoedingen ten bate van de loonarbeiders, samengeordend door koninklijk besluit van 19 December 1939 en gewijzigd door de wetsbesluiten van 21 Augustus 1946 en 28 Februari 1947 en door het besluit van de Regent van 7 October 1947; van de artikelen 6, 1108, 1131 en 1133 van het Burgerlijk Wetboek; van artikel 115 van het Wetboek van Strafrecht, waarvan de § 2 aangevuld is door het wetsbesluit van 25 Mei 1945, van artikel 97 van de Grondwet,

doordat de bestreden beslissing de aanleggende kas veroordeelt tot betaling aan verweerster van de geëiste vergoedingen voor wezen, door, om te kunnen verklaren dat wijlen Charles Verbeyst krachtens een dienstcontract werkelijk te werk was gesteld geweest gedurende ten minste 150 dagen op de 365, die de datum van zijn overlijden zijn voorafgegaan, de arbeid welke door hem tijdens de bezetting werd gepresteerd in dienst van twee Duitse firma's, die in België militaire werken bouwden en vliegvelden aanlegden, te beschouwen als gepresteerd ingevolge een geldig arbeidscontract, hetwelk in staat was om ten aanzien van de Belgische wet juridische gevolgen te hebben, en door te verklaren dat «de vrijwillige aan-neming van arbeid voor de Duitsers in België de hoedanigheid van onder de wet vallende arbeider niet doet verliezen; dat het anders zou zijn, indien deze arbeid normaal ten laste ware geweest van de vijandelijke formaties van militaire of paramilitaire aard, om het even of de Belgische arbeider al dan niet tot gezegde formaties hebbe behoord»;

zulks terwijl ieder arbeidscontract, hetwelk als voorwerp heeft de bezoldigde bijstand in de verrichting van een arbeid tot hulpverschaffing aan de vijand in mannen, levensmiddelen, wapens of munitie, welke onder de toepassing van de strafwetgeving valt, een voorwerp en een oorzaak heeft, die ongeoorloofd zijn; en door een nietigheid van openbare orde is getroffen, waaruit volgt dat het geen enkele uitwerking kan hebben en generlei juridisch gevolg kan medebrengen, inzonderheid uit het oogpunt van de toepassing der sociale wetten ten bate van de contractant of van zijn rechtsopvolgers;

Overwegende dat de vordering strekte tot uitkering

van de som van 13.604 frank, bedrag der gezinsvergoedingen, welke aan verweerster alsmede aan haar minderjarige zoon toekwamen;

Overwegende dat, naar luid van artikel 56bis van de samengeschatte wetten betreffende de gezinsvergoedingen ten bate van de loonarbeiders, gewijzigd door artikel 5 van het wetsbesluit van 28 Februari 1947, en in verbinding gesteld met art. 57, naar hetwelk art. 56bis verwijst, de wezen van vader en moeder van een gezin, waarvan minstens één van de echtgenoten loontrekkende is, aanleiding geven tot de toekenning van de gezinsvergoedingen, indien de loontrekkende vader of moeder van de wees, op het ogenblik van het overlijden van één van hen, bij de artikelen 57 en 59 van voornoemde samengeordende wetten gestelde voorwaarden vervult, dit wil zeggen, onder meer, indien de vader wegens een dienstcontract wezenlijk te werk gesteld werd gedurende ten minste 150 dagen op de 365 dagen, die de datum van zijn overlijden voorafgingen;

Overwegende dat aanlegster aanvoerde dat de beroepsbedrijvigheid van Verbeyst gedurende de 365 dagen, die de datum van zijn overlijden voorafgingen, het voorwerp niet kan geweest zijn van een geldig dienstcontract, hetwelk vatbaar is om in aanmerking te worden genomen voor de toepassing van de wetgeving op de gezinsvergoedingen;

Overwegende dat de bestreden beslissing, door vast te stellen «dat niet wordt betwist dat Verbeyst voormeld, zoals door de eerste rechter wordt gereleveerd, als kantoorbediende in dienst was van deze firma's...» en door het door aanlegster gedane aanbod van bewijs niet verder te beantwoorden, stilzwijgend de omstandigheden heeft aangenomen van de door Verbeyst in 1943 en 1944 verrichte arbeid, zoals zij door aanlegster waren aangevoerd;

Overwegende dat de beslissing de verwerping van het door aanlegster voorgebrachte middel motiveert door de beschouwingen, dat de vijand uit geheel de economische werkzaamheid van een bezet land rechtstreeks of onrechtstreeks voordeel haalt; dat het niet de gewoonte is in tijd van vrede of van oorlog door de legers of hun hulpdiensten rechtstreeks de werken te doen uitvoeren, welke werden uitgevoerd door de firma's, in wier dienst Verbeyst arbeide, en dat er uit volgt dat de vrijwillige aanvaarding van arbeid voor de Duitsers in België de hoedanigheid van onder toepassing der wet op de gezinsvergoedingen vallende werknemer niet doet verliezen; «dat het anders zou zijn, indien deze arbeid normaal ten laste waren gekomen van de vijandelijke formaties van politionele, militaire of paramilitaire aard, om het even of de Belgische arbeider al dan niet tot bedoelde formatie hebbe behoord»;

Overwegende dat uit deze vermeldingen blijkt dat de bestreden beslissing het geoorloofd karakter van de indiensttreding van Verbeyst bij bedoelde firma's enkel ten opzichte van art. 113 van het Strafwetboek heeft beoordeeld, hetwelk werd aangevuld door art. 1 van het Wetsbesluit van 17 December 1942, waarvan de termen door de beslissing worden herhaald;

Overwegende dat een verbintenis nietig is niet alleen wanneer zij een door de wet verboden oorzaak heeft, maar insgelijks wanneer de oorzaak strijdig is met de goede zeden of de openbare orde;

Overwegende dat de beslissing releveert dat de Compensatiekas tegen de vordering het ongeoorloofde karakter van de litigieuze dienstneming aanvoerde;

Overwegende dat de rechter, door het onderzoek na te laten of, afgezien van art. 113 van het Strafwetboek, de dienstneming geen andere door een wets-

bepaling verboden oorzaak had, of niet strijdig was met de goede zeden of de openbare orde, de in het middel aangehaalde wetsbepalingen heeft geschonden;

Om die redenen :

Verbreekt de bestreden beslissing;

Beveelt dat dit arrest zal worden overgeschreven in de registers van de Werkrechtersraad van beroep te Brussel en dat melding ervan zal gemaakt worden op de kant van de vernietigde beslissing;

Veroordeelt verweerster tot de kosten;

Verwijst de zaak naar de Werkrechtersraad van beroep te Bergen.

RAAD VAN STATE

4e Kamer. — 13 November 1950.

Voorzitter : M. Vranckx.

Raadsharen : MM. Mast (verslaggever) en Buch.

Advocaat : Mr Henri De Clercq.

1. **Rechtspleging. — Termijnen en ontvankelijkheid. — Artikelen 58 en 21, wet 23.12.1946.**
2. **Herstelvergoeding. — Voorafgaand verzoekschrift.**
3. **Bevoegdheid. — Benoeming en toekenning van wedden.**

1. *De wet van 23 December 1946 heeft in haar artikelen 58 en 21 (op grond van hetwelk de artikelen 4 en 94 van de Procedure-regeling werden getroffen) twee verschillende gronden van niet-ontvankelijkheid bedoeld.*

Het volstaat niet dat de betwisting ontstaan zij na de bekendmaking van de wet van 23.12.1946 opdat de Raad van State kennis kunne nemen van een beroep tot nietigverklaring ingediend buiten de termijnen bepaald bij artikelen 4 en 94 der Procedure-Regeling.

2. *Kan niet beschouwd worden als voorafgaand verzoekschrift tot herstelvergoeding in de zin van artikel 7, § 1, der wet van 23.12.1946, de brief waarbij de verzoeker de Minister vraagt « hem te willen rangschikken met terugwerkende kracht in de weddeschaal IV en zijn functie gelijk te stellen met het ambt van onderbureelhoofd ». Hierdoor wordt enkel een herziening van de loopbaan gevraagd zonder aanspraak te maken op weddevergoeding.*

3. *Ressorteert niet onder de bevoegdheid van de Raad van State, zoals vastgesteld bij de wet van 23 December 1946, het verzoek dat strekt tot benoeming in een bepaalde graad en tot toekenning met terugwerkende kracht, vanaf een bepaalde datum, der aan die graad verbonden wedde.*

Kerckhaert t/ Belgische Staat (Minister van Openbaar Onderwijs).

De Raad van State,

Gezien het verzoekschrift d.d. 4 Mei 1950;

Overwegende dat het verzoek strekt tot de vernietiging :

1° van het besluit d.d. 14 Mei 1943 van de Secretaris-generaal van het ministerie van Openbaar Onderwijs,

waarbij verzoeker bevorderd werd tot hulprekenplichtige van 1 Januari 1943 af;

2° van het besluit van de Minister van Openbaar Onderwijs d.d. 9 Maart 1946, waarbij deze bevordering bekrachtigd werd;

3° van het besluit van de Minister van Openbaar Onderwijs d.d. 17 Mei 1947, houdende vaststelling van de wedde van betrokkene met ingang van 1 Januari 1946;

Overwegende dat verzoeker, in subsidiaire orde, op grond van de eerste paragraaf van artikel 7 van de wet van 23 December 1946, een advies vraagt omtrent het herstel van de hem toegebrachte schade, waarvan hij het bedrag op 500.000 frank raamt; dat verzoeker ten slotte aan de Raad van State vraagt « hem te willen benoemen tot een gelijkwaardige graad als deze van secretaris van de rector en hem de wedde te willen toekennen aan deze graad verbonden en dit met terugwerkende kracht vanaf 1 Januari 1943 »;

Overwegende dat verzoeker niet betwist dat de sub 1°, 2° en 3° bestreden beslissingen hem vóór de inwerkingtreding van de wet van 23 December 1946 werden betekend; dat het beroep tot nietigverklaring tegen deze beslissingen gericht, niet ontvankelijk is daar het ingediend werd buiten de termijnen vastgesteld bij de artikelen 4 en 94 van het besluit van de Regent d.d. 23 Augustus 1948 tot regeling van de rechtspleging voor de afdeling administratie van de Raad van State;

Overwegende dat verzoeker aanvoert dat artikel 58 van de wet van 23 December 1946 slechts bepaalt dat de beroepen voorzien bij artikel 9 niet in aanmerking genomen worden, zo de betwisting dagtekent van vóór de bekendmaking van de wet en dat, vermits de betwisting terzake slechts op 21 Januari 1950 is ontstaan, het door hem ingediend beroep ontvankelijk is; dat verzoeker bovendien laat gelden dat de artikelen 4 en 94 van het besluit van de Regent van 23 Augustus 1948 van de wet niet hebben kunnen afwijken;

Overwegende dat de wet van 23 December 1946 in haar artikelen 58 en 21, — op grond van hetwelk bovenvermelde artikelen 4 en 94 van het besluit van de Regent van 23 Augustus 1948 werden getroffen —, twee verschillende gronden van niet-ontvankelijkheid heeft bedoeld; dat het niet volstaat, zoals verzoeker het schijnt voor te houden dat de betwisting ontstaan zij na de bekendmaking van de wet van 23 December 1946 opdat de Raad van State kennis kunne nemen van een beroep tot nietigverklaring ingediend buiten de termijnen bepaald bij de bovenvermelde artikelen 4 en 94;

Overwegende dat de aanvraag om herstelvergoeding evenmin ontvankelijk is, daar niet blijkt dat verzoeker, ter voldoening aan het tweede lid van artikel 7, § 1, van de wet van 23 December 1946, een voorafgaandelijk verzoekschrift tot het bekomen van de gevraagde schadevergoeding bij de tegenpartij heeft ingediend; dat, in strijd met de beweringen van verzoeker, de brief d.d. 21 Januari 1950, waarbij hij aan de Minister van Openbaar Onderwijs vroeg « hem te willen rangschikken met terugwerkende kracht in de weddeschaal IV, en zijn functie gelijk te stellen met het ambt van onderbureelhoofd », als zodanig niet kan worden beschouwd; dat verzoeker hierdoor inderdaad aan de tegenpartij enkel vroeg zijn loopbaan te herzien zonder dat op de toekenning van een schadevergoeding aanspraak werd gemaakt;

Overwegende dat het verzoek, in zover het aan de Raad van State vraagt belanghebbende te benoemen tot een gelijkwaardige graad als deze van secretaris

van de rector, en hem, met terugwerkende kracht vanaf 1 Januari 1943, de wedde te willen toekennen welke aan deze graad is verbonden, niet onder de bevoegdheid ressorteert van de Raad van State zoals deze is vastgesteld bij de wet van 23 December 1946,

Besluit :

Artikel 1. — Het verzoek is verworpen.

Artikel 2. — De betaling van het recht van 300 fr., wegens kosten, valt ten laste van de verzoeker.

.....

RAAD VAN STATE

4e Kamer. — 20 November 1950.

Voorzitter. M. Vranckx.

Raadsheren : MM. Mast en Buch (verslaggever).

Nietigverklaring. — Administratieve beslissing in betwiste zaken. — Middelen. — Niet genoegzame motivering. — Hogere Beroepscommissie burgerlijke invaliditeit niet gebonden door beslissing deskundigen.

De beslissing van de Hogere Beroepscommissie, die de beslissing van de Burgerlijke invaliditeitscommissie wijzigt en zich beperkt tot de bewering dat uit de bestanddelen der zaak blijkt dat er geen rechtstreeks verband bestaat tussen de ziekte en de deportatie in zover de ziekte mag aangezien worden als bestaande, zonder de redenen aan te halen waarom de beslissing van de B. I. C. niet zou gerechtvaardigd zijn, is niet genoegzaam gemotiveerd en wordt derhalve vernietigd.

De Hogere Beroepscommissie inz. burgerlijke invaliditeit is niet gebonden door de beslissing van de deskundigen.

Inghels t/ Belgische Staat (Minister van Wederopbouw).

De Raad van State,

.....
Gezien het verzoekschrift d.d. 15 Maart 1950;

.....
Overwegende dat het verzoek strekt tot nietigverklaring, wegens overschrijding of afwijking van macht en wegens overtreding van de opgelegde vormen, van de beslissing van de Hogere Beroepscommissie te Brussel d.d. 22 December 1949, aan verzoeker op 17 Januari 1950 betekend;

Overwegende dat verzoeker op 26 December 1945 een aanvraag indiende strekkende tot het bekomen van een vergoeding wegens ziekte opgelopen tengevolge van zijn deportatie naar Duitsland; dat op 2 October 1947 beide partijen, op grond van het derde lid van artikel 4 van de wet van 19 Augustus 1923, besloten het geval van verzoeker over te maken aan de gerechtelijk-geneeskundige dienst, dewelke de aard, de belangrijkheid en de duur der invaliditeit diende vast te stellen; dat de Burgerlijke Invaliditeitscommissie van Gent, bij beslissing d.d. 18 Nov. 1949, vaststelde dat verzoeker aangetast is door een invaliditeit waarvan het percentage dient geschat op 10 t.h. van 1 Januari 1944 tot 31 December 1949;

Overwegende dat deze beslissing steunde op het protocol van medisch onderzoek van de gerechtelijk-geneeskundige dienst, zetelende te Gent d.d. 11 Decem-

ber 1947; dat, luidens het besluit van dit protocol, verzoeker aan hoofdpijnen en overdreven slaapneiging lijdt als gevolg van een vage aandoening van het centraal zenuwstelsel, waarvan het verband met de oorlogsfeiten dient aanvaard te worden;

Overwegende dat deze beslissing eensluidend is met de besluiten door de tegenpartij op 15 October 1946 genomen; dat de tegenpartij nochtans beroep aantekende op 3 December 1948 om reden dat, volgens bewijsstukken in de bundel, de ziekte vóór 1 Januari 1944 aanvang genomen zou hebben;

Overwegende dat uit de beslissing van de Burgerlijke Invaliditeitscommissie, die op een deskundig verslag steunde, blijkt dat, volgens deze laatste, verzoeker het oorzakelijk verband had bewezen;

Overwegende dat de Hogere Beroepscommissie niet gebonden is door de beslissing van de deskundigen;

Overwegende nochtans dat de bestreden beslissing, waar zij de beslissing van de Burgerlijke Invaliditeitscommissie wijzigt, zich beperkt tot de bewering dat uit de bestanddelen der zaak blijkt dat er geen rechtstreeks verband bestaat tussen de ziekte en de deportatie in zover de ziekte mag aangezien worden als bestaande; dat de bestreden beslissing, zonder de redenen aan te halen waarom de beslissing van de Burgerlijke Invaliditeitscommissie niet zou gerechtvaardigd zijn, zich eenvoudig beperkt tot de bewering dat er geen oorzakelijk verband bestaat; dat zij dus niet genoegzaam gemotiveerd is,

Besluit :

Artikel 1. — De bestreden beslissing is vernietigd.

Artikel 2. — De zaak wordt verwezen naar de Hogere Commissie van beroep. Het arrest van vernietiging zal overgeschreven worden op de registers van deze commissie en melding ervan zal gemaakt worden op de rand van de vernietigde beslissing.

Artikel 3. — De betaling van het recht van 300 fr., wegens kosten, valt ten laste van de tegenpartij.

.....

HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL

1e Kamer. — 31 Januari 1951.

Voorzitter : M. De Potter.

Raadsheren : M.M. J. Rutsaert en Halleman.

Advocaat-generaal : M. Van den Eynde de Rivieren.

Advocaten : Mrs Van Caster, Ch. Verbaet en J. de Raedemaeker.

Wisselagent. — Zekerheidstelling te zijnen behoeve door een bank. — Deze kan tegenover de schuldeisers van de wisselagent geen beroep doen op haar eigendomsrecht. — Het voorrecht van de schuldeisers kan ook nog worden uitgeoefend na afloop van de in het vierde lid van art. 71/8° van het K. B. van 30 Januari 1935 bedoelde termijn. — In een rekening-courant opgenomen beroepsschulden blijven beroepsschulden. — Geen onderscheid tussen de vóór of na het stellen der zekerheid ontstane beroepsschulden.

Wanneer een bank, ter voldoening aan het voorschrift van artikel 71, 8° van het K. B. van 30 Januari 1935, ten behoeve van een wisselagent haar toebehorende effecten deponeert op de Consignatiekas tot zekerheid voor de beroepsschulden van die wisselagent, kan zij tegenover diens schuldeisers geen beroep doen op haar eigendomsrecht, noch op grond van

artikel 9 van het K. B. van 18 Maart 1935, noch op grond van de bewoordingen van de akte van zekerheidstelling.

Wanneer het pand uit vervangbare zaken bestaat, die niet geïndividualiseerd zijn, blijft de pandsteller tegenover derden niet eigenaar daarvan.

De proceduren van derden-beslag behoeven derhalve niet tegen de bank vervolgd te worden.

De bepalingen van artikel 4 der wet van 5 Mei 1872 zijn alleen van toepassing op het geïndividualiseerde pand, dat in het bezit van de schuldeiser-pandhouder is.

Uit de bepaling van artikel 71, 8°, vierde lid van het K. B. van 30 Januari 1935, dat de zekerheid eerst zes maanden na de beëindiging van de functies van de wisselagent mag worden teruggenomen, mag niet worden afgeleid, dat het voorrecht door de schuldeisers slechts tot afloop van die termijn zou kunnen worden uitgeoefend. Indien de tot zekerheid gedeponeerde effecten na het verstrijken van die termijn nog gedeponeerd blijven, behouden zij hun karakter van zekerheid.

Het opnemen van het debet-saldo van de beroepsschulden van een wisselagent in een rekening-courant heeft niet ten gevolge, dat die schulden zouden ophouden beroepsschulden te zijn.

Het K. B. van 30 Januari 1935 maakt geen onderscheid tussen de vóór en na het stellen der zekerheid ontstane beroepsschulden. Ook de vóór het stellen der zekerheid uit beroepshandelingen ontstane vorderingen zijn op de zekerheid bevoorrecht.

N.V. Kredietbank t/ Belgische Staat; V. R. en O., Vereniging der Wisselagenten bij de Openbare Fondsen- en Wisselbeurs te Antwerpen c.s.

Gezien het bij exploiten van 29, 30 en 31 Juli 1946 ingestelde hoger beroep tegen een vonnis der Rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen, dd. 15 Mei 1946;

Overwegende dat het beroep ontvankelijk is;

.....

Overwegende dat het stellen door wisselagenten (of te hunnen behoeve) van de zekerheid, voorzien door art. 71, 8° van het Koninklijk Besluit van 30 Maart 1935, een voorrecht in het leven roept ten voordele hunner schuldeisers wegens beroepsverbintenissen;

Overwegende dat dit voorrecht aan deze schuldeisers boven de anderen voorrang verleent voor uitbetaling der bedoelde schulden op het bedrag der gestorte zekerheid;

Overwegende dat zulk voorrecht — dat dient gelijkgesteld te worden met hetgeen wordt toegekend aan de slachtoffers van misbruik of ontrouw, gepleegd door zekere openbare ambtenaren (zie De Page, VII, n° 247) — aan de schuldeisers wegens beroepsverbintenissen der wisselagenten een werkelijk pandrecht verzekert, alhoewel dit pand, indien het uit vervangbare zaken bestaat, aan zekere bijzondere regels onderworpen is (De Page, VII, n° 241 en VI, n° 1035);

Overwegende dat de pandhebbende schuldeisers hun voorrecht op de gestelde zekerheid dienen uit te oefenen door een procedure van beslag onder derden, zoals impliciet blijkt uit de laatste twee alinea's van voormeld artikel 71, 8° van het Koninklijk Besluit van 30 Januari 1935 (zie Dekmyn: le Statut de l'Agent de Change, hoofdstuk I, XVI, n° 13); dat appellante dit overigens niet betwist, maar beweert dat deze procedure tegen haar diende vervolgd te worden, daar zij eigenares zou zijn der zekerheid, en niet, zoals in casu, tegen de opvolgers van G. O.; dat ze daaruit besluit dat de huidige proceduren van derden-beslag

haar vreemd zijn en geen belemmering kunnen uitmaken voor de door haar geëiste teruggave der zekerheid, welke zij als geldschietster van G. O. had gestort;

Overwegende dat het echter niet volstaat, zoals appellante het doet, de bepalingen van artikel 9 Koninklijk Besluit van 18 Maart 1935 en de akte van neerlegging der zekerheid in te roepen om te bewijzen dat de bank eigenares is dezer zekerheid;

Overwegende dat de tekst van dit artikel 9, waardoor bepaald wordt dat de zekerheid eigendom is van de persoon, die haar met zijn eigen penningen of waarden bij de Deposito- en Consignatiekas gedeponeerd heeft, niet van aard is een eigendomsrecht van de deponent te scheppen en overigens strijdige overeenkomsten tussen partijen niet uitsluit;

Overwegende dat de bewoordingen van de akte van zekerheidstelling, waaruit blijkt dat de bank optreedt als « geldschietster » van een aantal niet geïndividualiseerde fondsen, evenmin als bewijs kan gelden dat zij, alleszins tegenover derden, en namelijk tegenover de pandhebbende schuldeisers, eigenares zou gebleven zijn;

Overwegende inderdaad dat, wanneer het pand bestaat uit vervangbare zaken, welke niet geïndividualiseerd zijn, de pandsteller alleszins tegenover derden niet eigenaar ervan blijft (vergel. De Page, VI, n° 1035);

Overwegende dat appellante, die overigens geenszins de overeenkomsten voorlegt, welke zij gesloten had met G. O. nopens het stellen der zekerheid, in gebreke blijft het bewijs van haar eigendomsrecht te leveren;

Overwegende dat bijgevolg de proceduren van derden-beslag niet tegen haar behoeften vervolgd te worden. Dat anderzijds, wat betreft de insgelijks door appellante ingeroepen bepalingen van art. 4 der Wet van 5 Mei 1872, betreffende het handelspand, het klaarblijkelijk is dat deze bepalingen, die het geval voorzien van een geïndividualiseerd pand, dat in bezit van de schuldeiser-pandhouder is, niet toepasselijk zijn op het thans behandelde onderwerp, waar de enige mogelijke procedure van realisatie het beslag-arrest is.

* * *

Overwegende dat appellante verder inbrengt dat de proceduren van beslag te laat zouden zijn ingesteld, vermits zij eerst ingesteld werden meer dan 6 maanden na het overlijden van G. O.;

Overwegende dat het Koninklijk Besluit van 30 Januari 1935 in zijn artikel 71, 8° bepaalt dat de zekerheid eerst kan teruggenomen worden 6 maanden na het einde van het uitoefenen van het beroep van wisselagent;

Overwegende dat niets toelaat uit die bepaling van een minimumtermijn, gedurende welke die zekerheid moet neergelegd blijven, af te leiden dat het voorrecht enkel kan uitgeoefend worden uiterlijk tot het verstrijken van een termijn van 6 maanden na het einde der bedoelde beroepsbezigheden. Dat nergens enige grond kan gevonden worden voor de bewering dat de pandhebbende schuldeisers hun voorrang zouden verliezen na het verstrijken van voormelde termijn, nog veel minder dat de in zekerheid gegeven goederen, indien zij na dit verstrijken zouden neergelegd blijven, hun karakter van zekerheid zouden verliezen;

Overwegende dat trouwens, zelfs indien de litigieuze schuldvorderingen niet meer bevoorrecht waren op de gestelde zekerheid, dit nog zonder invloed zou zijn op de geldigheid van het derden-arrest;

* * *

Overwegende dat appellante nog aanvoert dat de schuldvorderingen van partijen H. en D. R. hun oorsprong niet zouden vinden in beroepsverplichtingen van G. O.; dat zulke verplichtingen oorspronkelijk wel kunnen bestaan hebben, maar genoveerd werden door het feit dat de debet-saldo op een lopende rekening werden geschreven;

Overwegende dat dergelijke inschrijving op een lopende rekening geenszins strijdig is met de wet; dat de verplichtingen van een wisselagent, voortspruitende uit het contract van lopende rekening met een cliënt of met een collega in de uitoefening van verrichtingen tot zijn beroep behorende, namelijk naar aanleiding van het verhandelen van beursoperaties, wel degelijk beroepsverplichtingen zijn (zie Dekmyn, op. cit., hoofdstuk I, XVI, n° 9, A en B, blz. 52-55);

Dat, indien wisselagent O. een professionnele fout beging door niet dadelijk aan zijn ambtgenoten zijn verschuldigde saldo's uit te betalen, deze fout geenszins tot gevolg kan hebben hem van zijn schulden te ontslaan ten opzichte van zijn in de uitoefening van zijn beroep aangegane verbintenissen;

Overwegende dat de litigieuze schuldvorderingen ontstaan zijn vóór het stellen van de zekerheid en zelfs vóór dat dergelijke zekerheidstelling wettelijk vereist was;

Overwegende echter dat het Koninklijk Besluit van 30 Januari 1935 geen onderscheid maakt tussen de beroepsverplichtingen die ontstonden vóór of na het stellen der zekerheid; dat overigens, toen deze neerlegging geschiedde, de verplichting van G. O. om zijn schulden tegenover H. en D. R. te betalen nog bestond en het karakter van een beroepsverplichting had.

* * *

Overwegende dat de beslagen onder derden regelmatig gelegd werden, dat zij een wettelijk beletsel opleverden tegen de door appellante gevorderde teruggave; dat, alvorens verder over de grond te beslissen in zake de beslagen, het betaamt de eerste rechter te volgen in zijn oordeelkundige beslissing, waarbij hij aan partijen heeft bevolen volledige uitleg te verschaffen, wat betreft het bedrag der schuldvordering van de partijen H. en D. R.

Om deze redenen :

Het Hof, rechtdoende op tegenspraak,
Gelet op de bepalingen van artikel 24 der wet van 15 Juni 1935, waarvan toepassing werd gemaakt;

Gehoord de Heer van den Eynde de Rivieren, Advocaat-generaal in zijn ter openbare terechtzitting uitgebracht eensluidend advies;

Geeft akte aan de Regeringscommissaris ten name van de Belgische Staat, alsook aan de agent van de Deposito- en Consignatiekas, dat zij verklaren zich naar de beslissing van het Hof te gedragen wat betreft de grond der zaak;

Ontvangt het beroep, verklaart het ongegrond; bevestigt het bestreden vonnis;

Verwijst appellante in de kosten van het hoger beroep;

Verwijst de zaak voor verdere behandeling naar de Rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen.

HOF VAN BEROEP TE GENT

2e Kamer. — 26 Februari 1951.

Voorzitter : M. Thienpont.

Raadsheren : M.M. Van Wetter en Belpaire.

O. M.: M. Matthys, subst. Procureur-Generaal.

Echtscheiding. — Echtelijke woning eigendom van de vrouw. — Niet voldoende reden om die woning aan de vrouw als verblijfplaats aan te wijzen met uitsluiting van de man.

Het feit, dat de echtelijke woning aan de echtgenote toebehoort, volstaat niet om aan de rechter toe te laten die woning, hangende het geding, als afzonderlijke verblijfplaats van de vrouw aan te wijzen met uitsluiting van de man. Voor het nemen van een dergelijke maatregel zouden buitengewone omstandigheden vereist zijn, die zulks noodzakelijk maken; van dergelijke omstandigheden is in casu niet gebleken.

D... t/ V...

Overwegende dat het bestreden bevelschrift, op 12 Juni 1950 in kortgeding bij verstek gewezen, besliste over de vraag van oorspronkelijke aanlegster, thans geïntimeerde, strekkende tot het horen zeggen dat zij gedurende het geding tot scheiding van tafel en bed, door haar ingesteld tegen appellant, alleen het echtelijk huis zal blijven bewonen;

Overwegende dat vaststaat dat dit goed haar in onverdeeldheid toebehoort met een zoon, uit haar eerste huwelijk gesproten;

Overwegende dat de eerste rechter ten onrechte aannam dat de man geregeld in die woning niet vertoefde;

Dat immers dit feit niet bewezen is; dat verder blijkt uit een getuigenschrift, afgeleverd de 5e Juni 1950 door de burgemeester te K..., dat appellant bestendig voornoemd huis bewoont; dat geïntimeerde zelfs niet aanduidt waar haar echtgenoot zou verbleven hebben; dat hij, na zijn uitdrijving in uitvoering van gemeld bevelschrift, opgenomen werd in het klooster te K...;

Overwegende dat niet is aangetoond dat hij de dader is van de schade, die zou aangericht zijn aan het huis en dat hij mobiele voorwerpen er uit deed verdwijnen; dat trouwens de bewering van de zoon van geïntimeerde, dat hij mede-eigenaar was van die voorwerpen, niet bewezen is;

Overwegende dat het feit dat de echtelijke woning aan de echtgenote toebehoort niet volstaat om aan de rechter toe te laten ze haar als afzonderlijke verblijfplaats, met uitsluiting van de man, aan te wijzen;

dat daarbij nog buitengewone omstandigheden worden vereist, die deze maatregel noodzakelijk maken;

dat zulks ter zake het geval niet is; dat, onder meer, de vrouw niet inroept dat zij een eigen handel of nijverheid in het huis uitoefent; dat uit het huwelijk geen kinderen zijn gesproten;

dat het zonder belang is dat appellant in die woning geen beroep uitoefent of er geen zaken doet;

Overwegende dat, wat betreft de opwerpingen van geïntimeerde, die de grond van de eis tot scheiding raken, ze niet in aanmerking komen, waar het gaat om een voorlopige maatregel;

Overwegende dat appellant vraagt dat aan zijn echtgenote als afzonderlijke verblijfplaats aangewezen worde het huis gelegen te W..., ...straat, n° ...;

Om deze redenen;

Het Hof,

Gelet op artikel 24 van de wet van 15 Juni 1935; gehoord in openbare terechtzitting het eensluidend advies van de heer substituut procureur-generaal Matthijs, alle andere besluiten verwerpende als ongegrond, ontvangt het hoger beroep, verklaart het ge- grond, vernietigt de bestreden beschikking en, opnieuw uitspraak doende, wijst af als ongegrond de oorspron- kelijke vordering, veroordeelt geïntimeerde tot de kosten van eerste aanleg en die tot heden op het hoger beroep gevallen en, vooraleer verder te beslis- sen, beveelt aan partijen te concluderen omtrent de afzonderlijke verblijfplaats aan geïntimeerde aan te wijzen; verwijst de zaak tot verdere behandeling naar de terechtzitting van 7 Mei 1951.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE ANTWERPEN

2e Kamer. — 29 Januari 1951.

Voorzitter : M. De Bie.

Rechters : MM. de Chaffoy de Courcelles.
en Verhoeven.

Advocaten : Mrs Marquet (Brussel) en R. Victor.

**Echtscheiding. — Klacht tegen getuigen wegens mein-
eet — Schorsing der zaak.**

*Wanneer tegen in een echtscheidingszaak gehoorde
getuigen, wier verklaringen van belang zijn voor de
beslissing over de zaak, door een van partijen
klacht is ingediend wegens meeneet, moet het bur-
gerlijk geding geschorst worden tot de eindbeslissing
in de strafzaak, daar de Rechtbank eerder de waarde
der afgelegde getuigenverklaringen niet vermag te
beoordelen.*

D. B. t/ J.

Overwegende dat verweerder besluit tot het uitstel
der zaak om reden door hem klacht werd neergelegd
hoofdens meeneet lastens 5 getuigen van het recht-
streeks verhoor ter zake en hij bovendien het bewijs
voorlegt van zijn aanstelling als burgerlijke partij;

Overwegende dat aanlegster zich verzet tegen het
door verweerder gevraagde uitstel en tot staving van
haar verweer aanvoert dat ter zake art. 4 der wet van
17 April 1878 alle toepassing mist;

Overwegende dat de eis van aanlegster gesteund is
op de verklaringen van deze getuigen welke het voor-
werp van bovengemelde klacht uitmaken; dat alvorens
ten grond te beslissen de Rechtbank alle zekerheid
moet hebben betreffende de waarde der afgelegde
getuigenissen en dat deze zekerheid enkel kan be-
komen worden door het aanhangig onderzoek;

Overwegende dat dienvolgens de behandeling der
zaak dient te worden verdaagd tot na de eindbeslissing
over bovengemeld strafonderzoek;

Overwegende dat de bewering van aanlegster vol-
gens dewelke de klacht van verweerder laattijdig zou
ingesteld zijn door de Rechtbank niet bijgetreden
wordt;

Om deze redenen :

De Rechtbank,

Alle andere besluiten verwerpende, schorst de
behandeling der zaak totdat het strafonderzoek zal
beëindigd zijn; verwijst de zaak vooralsnog naar de
algemene rol.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE ANTWERPEN

2e Kamer. — 21 Februari 1951.

Voorzitter : M. De Bie.

Rechters : M.M. De Chaffoy de Courcelles en
Verhoeven.

O. M. M. Dillen.

Advocaten : Mrs J. de Smedt en R. Posenaer.

**Echtscheiding. — Overschrijving van het vonnis. —
Bevoegde ambtenaar van de Burgerlijke Stand : die
van de gemeente, die « ratione loci » de bevoegdheid
bepaald heeft van de rechtbank om kennis te nemen
van de vordering tot echtscheiding. — Schrapping
uit de bevolkingsregisters is slechts een administra-
tieve maatregel zonder rechtsgevolgen.**

*De bevoegdheid ratione loci, die aangenomen is voor
de inleiding der procedure tot echtscheiding, geldt
ook voor de laatste akte dezer procedure, d.i. de
overschrijving van het vonnis van echtscheiding door
de ambtenaar van de Burgerlijke Stand.*

*Indien de echtgenoten op het ogenblik der inlei-
ding van het geding tot echtscheiding niet dezelfde
woonplaats hadden, moet de overschrijving van het
vonnis geschieden door de ambtenaar van de burger-
lijke stand der gemeente, die de bevoegdheid ratione
loci van de rechtbank heeft bepaald om kennis te
nemen van de vordering tot echtscheiding.*

*In geval de man geen bekende woonplaats heeft,
is de rechtbank van zijn laatst bekende woonplaats
bevoegd, daar niet vaststaat, dat hij een andere
woonplaats verkregen heeft.*

*De schrapping van iemand uit de bevolkings-
registers levert op zich zelf geen wettig bewijs op,
doch is slechts een administratieve maatregel, die
de rechten der partijen onaangetast laat.*

Van Immerseel t/ Kwiatkowsky, en ambtenaar van
de burgerlijke stand te Antwerpen en te St. Jans-
Molenbeek.

Aangezien eerste en derde verweerder, alhoewel be-
hoorlijk gedagvaard, niet verschijnen noch een ge-
machtigde voor hen;

Overwegende dat aanlegster bij vonnis, uitgespro-
ken bij verstek dd. 9 Januari 1950 door de Rechtbank
van eerste aanleg, zitting houdende te Antwerpen
(2e Kamer) de echtscheiding bekwam tegen 1ste ver-
weerder; dat deze laatste sinds 3 April 1935 ambtelijk
afgeschreven werd ingevolge collegiaal besluit van
het Schepencollege van Antwerpen en dat dus geheel
de procedure gevoerd werd tegen eerste verweerder
op onbekende woonplaats;

Overwegende dat de ambtenaar van de burgerlijke
stand der stad Antwerpen de betekening van boven-
vermeld vonnis weigerde en verklaarde dat alleen zijn
collega te St. Jans-Molenbeek bevoegd was om de uit-
gesproken echtscheiding over te schrijven; dat hij tot
staving van deze stelling aanvoerde dat, indien de
echtgenoot het land verlaten heeft vóór de inleiding
van het geding tot echtscheiding, het de ambtenaar
van de burgerlijke stand van de verblijfplaats der
vrouw is, die het vonnis moet overschrijven;

Overwegende dat zowel 2° als 3° verweerder weiger-
de over te gaan tot de overschrijving; dat de eis er
toe strekt te horen verklaren welke ambtenaar van de
burgerlijke stand zal moeten overgaan tot de over-
schrijving;

Overwegende dat de bevoegdheid « ratione loci »,

aanvaard voor de inleiding van de procedure tot echtscheiding, eveneens moet aangenomen worden wat betreft de laatste akte der procedure, nl. de overschrijving door de ambtenaar van de burgerlijke stand in de registers (zie Piérard, t. II, n° 636; Répertoire Prat., V° Divorce, n° 389);

Overwegende dat, wanneer op het ogenblik der inleiding van het geding tot echtscheiding de echtgenoten niet dezelfde woonplaats hebben, de overschrijving van het vonnis moet geschieden door de ambtenaar van de burgerlijke stand van de gemeente, welke de bevoegdheid «ratione loci» bepaalde van de rechtbank in het geding tot echtscheiding (zie Novelles — Droit Civil, t. II, V° Divorce, n° 1163/xx);

Overwegende dat, in geval de man zonder bekende woonplaats is, de rechtbank van de laatst bekende woonplaats bevoegd is, vermits niet vaststaat dat hij een andere woonplaats bekomen heeft (Piérard, t. I, p. 508);

Overwegende dat ingevolge de artikelen 103, 104 en 105 van het B. W. het veranderen van woonplaats het gevolg moet zijn van een uitdrukkelijke verklaarde wilsbeschikking van de echtgenoot of minstens klaar en duidelijk moet blijken uit de gegeven omstandigheden;

Overwegende dat bijgevolg de niet-aanwezigheid van de echtgenoot in de plaats, waar hij eerst zijn woonplaats had gevestigd, niet een voldoende bewijs op zichzelf is van zijn gebeurlijke verandering van domicilie, dat dienaangaande ter zake geen voldoende bewijzen worden voorgelegd, dewelke de door artikel 105 van B. W. bedoelde omstandigheden zouden uitmaken;

Overwegende dat verweerder Kwiatkowski Basile geschrapt werd uit de bevolkingsregisters der stad Antwerpen, waar dan ook zijn laatst bekende woonplaats gevestigd was;

Overwegende dat het schrappen uit de bevolkingsregisters op zichzelf geen wettig bewijs uitmaakt, maar enkel een administratieve maatregel is, die de rechten der partijen onaantast laat;

Overwegende dat, wat betreft de overschrijving van het ter zake uitgesproken vonnis tot echtscheiding, de bevoegdheid van de ambtenaar van de burgerlijke stand te Antwerpen ontgensprekelijk vaststaat; dat ten onrechte deze ambtenaar, tweede verweerder, aanvoert dat ingevolge een eenstemmige rechtsleer en rechtspraak de bevoegdheid bepaald wordt door de woonplaats van de vrouw, wanneer de man verdwenen is of geen bekende woonplaats meer heeft; dat bovendien hij in gebreke blijft deze volgens hem eensluidende rechtsleer en rechtspraak voor te brengen;

Overwegende dat ook tweede verweerder zich ten onrechte tot staving van zijn zienswijze beroept op een bevel, in kortgeding uitgesproken door de rechtbank te Verviers, dd. 16 November 1929; dat in dit aangehaalde geval aanlegster toevallig woonachtig was te Spa (rechtsgebied Verviers); en dat het niet op deze woonplaats was dat de heer Voorzitter der rechtbank steunde om de bevoegdheid van de ambtenaar van de burgerlijke stand te bepalen, doch wel op het feit dat de gehele voorafgaande procedure tot echtscheiding voor de rechtbank te Verviers afgehandeld was;

Overwegende dat ter zake het certificaat waaruit zou blijken dat eerste verweerder zich zou bevinden in een der gevallen, voorzien bij artikel 4 der Besluitwet van 19 Maart 1945, klaarblijkelijk niet noodzakelijk is, daar belanghebbende vrijwillig het land verlaten heeft en dit vóór het uitbreken der laatste oorlogsgebeurtenissen;

Om deze redenen,

De Rechtbank, gehoord in openbare zitting de Heer R. Dillen, substituut-Procureur des Konings, in zijn eensluidend advies;

Rechtdoende op tegenspraak, wat tweede verweerder betreft, en bij verstek wat betreft eerste en derde verweerders;

Alle andere en strijdige besluiten verwerpende;

Zegt voor recht dat de overschrijving van het tussen aanlegster en eerste gedaagde uitgesproken vonnis zal mogen geschieden binnen de twee maanden na de betekening van dit vonnis;

Beveelt dat tweede verweerder, de ambtenaar van de burgerlijke stand der stad Antwerpen, zal gehouden zijn de op 9 Januari 1950 tussen aanlegster en eerste verweerder uitgesproken echtscheiding over te schrijven;

Zegt voor recht dat het niet overleggen van het certificaat, waaruit zou blijken dat eerste verweerder niet valt onder artikel 4 der besluitwet van 19 Maart 1945, geen hindernis vormt voor het overschrijven van de echtscheiding;

Veroordeelt tweede verweerder tot de kosten.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE GENT

1e Kamer. — 27 October 1950.

Voorzitter : M. De Brauwere.

Rechters : M.M. De Preter en Timmerman.

Advocaten : Mrs P. Kluyskens en R. Serck.

Erfdienstbaarheid van overgang. — Vestiging door titel en werking tegen derden. — Schadevergoeding wegens actuele en eventuele latere schending van eigendomsrecht.

Een zichtbare doch niet-voortdurende erfdienstbaarheid, zoals in casu de litigieuze erfdienstbaarheid van overgang, kan slechts krachtens een titel worden gevestigd. Om werking tegen derden te verwerven moet de titel in de registers van de bewaarder der hypotheeken worden overgeschreven.

Hij die zonder recht gebruik maakt van een weg, niettegenstaande het verzet en het verbod van de eigenaar, berokkent aan deze laatste schade, die door de rechter ex aequo et bono mag geschat worden. De rechter mag eveneens de schade begroten, welke aan de eigenaar moet vergoed worden, indien de gebruiker van de litigieuze weg het hem opgelegde verbod mocht overtreden.

Nottebaert t/Raes

Gezien de stukken, onder meer de uitgifte van het beroepen vonnis gewezen door het Vredegerecht van het kanton Deinze in dato 8 December 1949;

Overwegende dat de eis vóór de eerste rechter ingeleid, er toe strekte te doen zeggen voor recht dat er ten voordele van appellants erf geen erfdienstbaarheid van overgang is gevestigd op de uitweg die het perceel ten kadaster bekend onder Sectie B deel van nummer 380 b/2 met de Sint-Hubertusstraat te Petegem-Deinze verbindt en eigendom is van de geïntimeerde;

I. Wat betreft het principaal beroep :

Overwegende dat het vaststaat dat noch de eigen-

domstittel van de appellant, noch deze van de geïntimeerde de litigieuze erfdienstbaarheid vermelden;

Overwegende dat, waar het hier een zichtbare doch niet voortdurende erfdienstbaarheid betreft, deze slechts door een titel kan gevestigd worden;

Overwegende dat indien wel is waar door titel het negotium moet worden verstaan waardoor een erfdienstbaarheid gevestigd wordt, de appellant om de erfdienstbaarheid te bewijzen zich niettemin tevergeefs beroept op een onderhands geschrift gedagtekend van 17 April 1926, en waarbij de genaamde Andries verklaart het perceel, Sectie B deel van nummer 380, waarin het erf thans eigendom is van de appellant begrepen was aan «Bouwsociëteit cooperative van Petegem», verkocht te hebben en dat een uitweg zal verleend worden langs de graskant van 2 ½ m. breed;

Overwegende inderdaad dat, afgezien van het feit dat het bewuste geschrift geen vaste datum heeft en de beweerde verkoop nooit ten kantore van de bewaarder der hypotheeken werd overgeschreven, met het gevolg dat noch de verkoop, noch de eventuele vestiging van een erfdienstbaarheid aan de geïntimeerde tegenstelbaar zijn, dit onderhands geschrift volkomen strijdig is met de eigendomstittel van de appellant, waaruit blijkt dat deze laatste op 6 Maart 1927 een deel van het perceel Sectie B nummer 380 aankocht van de genaamde Andries, dan wanneer, volgens het ingeroepen onderhands geschrift gezegde Andries sinds 17 April 1926 dit perceel aan de «Bouwsociëteit Cooperative van Peteghem», zou verkocht hebben;

Overwegende derhalve dat, in de onderstelling dat de datum van het ingeroepen geschrift juist is, het alleszins slechts kan beschouwd worden als het bewijs van een louter verkoopaanbod dat nooit aanvaard werd door de Bouwsociëteit aan wie het gericht was, zodat het ter zake volkomen waardeloos is en geenszins als een begin van schriftelijk bewijs kan gelden;

Dat appellants aanbod om het bestaan der erfdienstbaarheid door getuigen te bewijzen dus als niet ontvankelijk moet verworpen worden;

II. Aangaande het tegenberoep :

Overwegende dat de geïntimeerde bij incidenteel beroep de integrale toewijzing van zijn inleidend exploit vraagt;

Overwegende dat de eerste rechter ten onrechte heeft geoordeeld dat geïntimeerde eis strekkende tot het bekomen ener schadevergoeding als ongegrond diende verworpen te worden;

Overwegende immers dat, waar appellant zonder recht gebruik maakt van de uitweg van de geïntimeerde, niettegenstaande deze laatste er zich tegen verzette en hem uitdrukkelijk verbod deed nog langer deze uitweg te gebruiken, zodat de geïntimeerde er toe gedwongen werd hem in rechte te doen dagvaarden, het niet opgaat staande te houden dat de appellant aan de geïntimeerde geen schade zou berokkend hebben;

Overwegende dat deze schade, voortspruitende uit de schending van geïntimeerde's recht, ex aequo et bono mag worden vastgesteld op 500 frank;

Overwegende verder dat de Rechtbank, van nu af aan de schade mag schatten welke de geïntimeerde zal ondergaan in geval de appellant het hem opgelegd verbod overtreedt; (Laurent XVI, N° 300, De Page, III, N° 162)

Overwegende dat de aan de geïntimeerde toe te kennen vergoeding voor de toekomst billijk mag worden bepaald op 100 frank telkenmaal de appellant in de toekomst de uitweg wederrechtelijk zal gebruiken;

Overwegende dat de eerste rechter met recht heeft beslist dat de appellant niet kon verplicht worden op eigen kosten op zijn erf een afsluiting te plaatsen;

Overwegende ten slotte dat, indien de eerste rechter de oorspronkelijke eis, waar hij er toe strekte te doen zeggen voor recht dat de uitweg, eigendom van de geïntimeerde met geen erfdienstbaarheid of enig zakelijk recht ten voordele van appellants erf bezwaard is, met recht heeft ingewilligd, hij zich evenwel dienaangaande in het beschikkend gedeelte van het vonnis, onduidelijk heeft uitgedrukt door eenvoudig aan de appellant «verbod op te leggen om ten voordele van zijn erf gebruik te maken van de uitweg op het aanpalend erf»; dat er derhalve termen bestaan om dit beschikkend gedeelte op de hierna bepaalde wijze te verbeteren;

Op die gronden,

De Rechtbank, alle andere conclusiën van de hand wijzende, gelet op artikelen 2, 24, 34, 37 en 41 der wet van 15 Juni 1935;

Verklaart het beroep en het tegenberoep ontvankelijk;

Wijst het beroep af als ongegrond;

Verklaart het tegenberoep gedeeltelijk gegrond;

Vernietigt het beroepen vonnis, behalve waar het over de kosten heeft gestatueerd en de eis tot het plaatsen van een afsluiting op appellants kosten heeft afgewezen;

Bevestigt het beroepen vonnis dienaangaande,

En opnieuw wijzende voor het overige,

Zegt voor recht dat er ten voordele van appellants erf, gekadaastreerd te Petegem-Deinze, onder Sectie B deel van nummer 380 b/2 geen erfdienstbaarheid van overgang is gevestigd;

Legt dienvolgens aan de appellant verbod op om deze uitweg nog te betreden, op straf ervan gedreven te worden desnoods met behulp van de sterke macht;

Veroordeelt de appellant om aan de geïntimeerde als schadevergoeding te betalen de som van 500 fr., wegens het tot nu toe wederrechtelijk gebruiken van de uitweg, en van 100 frank telkenmale hij in de toekomst deze uitweg nog zou gebruiken;

Wijst het andere of meer gevorderde af als ongegrond;

Veroordeelt appellant tot de kosten van het beroep.

NOOT : Verg. Kluyskens, Zakenrecht, nr 377; Asser-Scholten, Zakenrecht (8° druk), blz. 281; De Page, VI, n°s 612 en 655.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE BRUGGE

1e Kamer. — 6 Maart 1951.

Voorzitter : M. A. de Vreese.

Rechters : M.M. J. Garniers en Declercq.

Advocaten : Mrs Van der Vennet en Bernolet.

Kortgeding. — Bevelschrift in kortgeding heeft geen gezag van gewijsde t.a.v. het bodemgeschil. — Toegelaten omvang van de opdracht van een bij bevelschrift aangewezen expert. — Onderscheid tussen onroerende en roerende goederen.

Een actie in kortgeding heeft ten doel dringende punten aan het oordeel van de Voorzitter te onderwerpen zonder echter de grond der zaak aan te raken. Dienvolgens heeft een bevelschrift in kortgeding geen gezag van gewijsde, zodanig dat partijen

het recht behouden het geschil ten gronde te behandelen voor de rechtbank en de beslissing in kortgeding de vrijheid van beoordeling van de rechter ten gronde niet aantast.

De opdracht van een bij bevelschrift benoemd expert behoeft niet beperkt te zijn tot louter materiële vaststellingen, maar kan ook omvatten de bepaling van schade. Die opdracht is echter te ruim, indien zij de expert belast met de beoordeling van de vraag, welke goederen roerend en welke onroerend zijn, welke vraag in de aanhangige procedure juist het voorwerp van het geschil uitmaakt.

D... c.s. t/ V. D...

Overwegende dat de eis strekt tot betaling:

a) ener som van 69.250 fr., waarde van allerlei door bestemming onroerende voorwerpen, ten onrechte uit de eigendom van eisers weggenomen en bedrag van aan die eigendom toegebrachte schade;

b) ener som van 3.123,80 fr., vermeerderd met de gerechtelijke intresten, wegens kosten van kortgeding en deskundig onderzoek;

c) ener schadevergoeding van 30 fr. per dag wegens genotsderving;

Overwegende dat aan eisers uit de nalatenschap van wijlen hun oom toebedeeld werd een onroerend eigendom, gelegen te W..., begrijpende «alles wat ingewerkt en nagelvast was en dus bij de gebouwen behoort»; dat bedoeld huis door verweerster als vruchtgebruikster bewoond werd en na haar vertrek op verzoek van eisers een proces-verbaal van vaststelling door de deurwaarder P... opgemaakt werd, dat aldus de verdwijning van verschillende meubelen en voorwerpen, die naar de mening van eisers hun eigendom zijn, doch door verweerster werden medegenomen, werd vastgesteld;

Overwegende dat eisers op 13 Februari 1950 een actie in kortgeding ingesteld hebben en bij bevelschrift van 3 April 1950 door de heer Voorzitter van de Rechtbank een expert werd aangewezen met opdracht over te gaan tot de vaststelling van al hetgeen wat nagelvaste roerende goederen of roerende goederen bij het huis horende waren en uit het huis zijn verdwenen en te bepalen welke kosten zullen dienen gemaakt te worden om in de vervanging en terugplaatsing van dit alles te voorzien;

dat de expert in zijn verslag van 25 Mei 1950 en zijn bijkomend verslag van 3 Juli 1950 zekere materiële vaststellingen doet, zijn mening te kennen geeft over de vraag of het roerende of onroerende goederen betreft en eindelijk de schade of het bedrag der vervangingskosten raamt;

Overwegende dat verweerster voorhoudt dat de vordering uitsluitend haar grond vindt in de bij kortgeding bevolen expertise, zodat de vordering niet ontvankelijk is, omdat het niet toegelaten is zich door een bevel in kortgeding een bewijs te verschaffen voor een actie ten gronde, dat verder geen enkel bewijs van eigendom der litigieuze goederen voorgebracht wordt, zodat, mocht de eis zelf ontvankelijk zijn, zowel de hoofdvordering als de twee bijkomende vorderingen ongegrond voorkomen;

Overwegende dat er geen betwisting bestaat over het feit dat verschillende meubelen door verweerster medegenomen werden, maar wel over het eigendomsrecht van partijen op deze voorwerpen;

Dat eisers reeds in het exploit van dagvaarding in kortgeding, zich steunende op de vaststellingen van deurwaarder P..., hun eigendomsrecht op deze voorwerpen lieten gelden zodat, in strijd met de beweringen van verweerster, de eis niet zijn grond vindt in

de expertise, maar wel eerder steunt op de vaststelling, gedaan door eisers zelf of door deurwaarder P...; dat de eis dus ontvankelijk voorkomt;

Overwegende dat een actie in kortgeding ten doel heeft op dringende punten te doen oordelen maar zonder de grond der zaak aan te raken;

dat dienvolgens een bevelschrift in kortgeding het gezag van gewijsde niet heeft in die zin dat de partijen het recht behouden het geding ten gronde te behandelen tijdens de debatten voor de rechtbank en dat de beslissing in kortgeding zonder invloed is op de appreciatie van de rechter ten gronde in zover het de grond van de zaak aangaat (Braas, Proc. Civ., I, n^{rs} 586-590);

Overwegende dat de opdracht aan de bij bevelschrift benoemde experts ruim dag zijn, niet alleen loutere materiële vaststellingen mag behelzen, maar insgelijks mag slaan op de bepalingen van een schade (Garsonnet et Bru : Proc. Civ., VIII, n° 186 undecies);

dat inderdaad de dringendheid dit verrechtvaardigt, vermits een materiële toestand veranderlijk is en het onmogelijk kan worden in de toekomst het bedrag van zekere schaden vast te stellen;

Overwegende dat in zake de beslissing in kortgeding die zich beperkt tot de aanwijzing van een expert, op zich zelf de grond van de zaak niet aanraakt, maar de aan de expert gegeven opdracht te ruim opgevat is, vermits hem in feite gevraagd wordt een discriminatie te doen tussen roerende en onroerende goederen, hetgeen juist het voorwerp van het geding uitmaakt;

dat in deze omstandigheden er slechts rekening dient gehouden te worden met de materiële vaststellingen, die door de deskundige gedaan werden, alsook gebeurlijk met het bedrag van de vastgestelde schade; dat de expertise als dringend voorkwam ten einde onmiddellijk de materiële toestand te kunnen vaststellen en de betwistingen daaromtrent alsook nopens het bestaan van zekere schade te vermijden;

dat er geen rekening dient gehouden te worden met de appreciatie van de deskundige nopens het roerend of onroerend karakter der litigieuze voorwerpen, vermits dit de grond van de zaak betreft en het eigenlijk voorwerp van de rechtsbetwisting uitmaakt;

.....

NOOT : Verg. R. Van Lennep, Het Kortgeding, blz. 94 e.v.

VREDEGERECHT VAN ANDERLECHT

7 November 1950.

Rechter : M. Deckmyn.

Advocaten : Mrs Van Cauwelaert en Coppens.

Eigendom. — Politierechtelijke beperking van eigendomsrecht. — Toegelaten in het algemeen belang, niet ten behoeve van een particuliere onderneming (radiodistributie).

De bij gemeenteverordening opgelegde verplichting om het aanbrengen van draden en geleiders aan de gevels van particuliere gebouwen te gedogen is geen erfdiensbaardheid van het gemene recht, daar een heersend erf ontbreekt.

Een administratieve maatregel is in de zin van art. 107 Grondwet, in overeenstemming met de wet en bindend voor de rechter, indien hij, een wettig voorwerp hebbend, genomen is door de bevoegde overheid binnen de kring harer bevoegdheden en in de vormen waarvan de wet haar regelmatigheid

en bewijskracht afhankelijk stelt.

De rechterlijke macht mag aldus de wetmatigheid, doch nooit de doelmatigheid van zodanige maatregel beoordelen.

Overeenkomstig art. 50 van het Decreet van 14 December 1789 en art. 3 van het Decreet van 16-24 Augustus 1790 is een gemeente bevoegd aan de eigenares van aan de openbare weg gelegen gebouwen de verplichting op te leggen om in het belang van de openbare veiligheid en voor het gemak van het verkeer te gedogen, dat aan de gevels dezer gebouwen de kabel wordt vastgehecht, die de geleidraden bevat van de gemeentelijke telefooninstallatie.

Een dergelijke beperking van eigendom is geen ontiening.

Een politiereglement is echter onwettig in zover het aan de eigenaars van aan de openbare weg gelegen gebouwen de verplichting oplegt om de aanhechting van twee geleidraden van het luchtnet der radiodistributie te dulden. Een dergelijke beperking is in strijd met art. 6 van het K.B. van 12 November 1934 op de radiodistributie. De radiodistributie aan huis is zeker niet van openbaar nut in de zin waarin deze uitdrukking normaal wordt verstaan.

Het feit dat zes draden van bedoelde kabel ter beschikking staan van de gemeente is niet voldoende om aan het geheel der radiodistributie-onderneming het karakter van een openbare dienst toe te kennen, noch om ze te brengen onder de diensten van algemeen nut.

Niet ter zake doet dat de toevoeging van de voor de radiodistributie bestemde draden aan deze die voor de openbare diensten bestemd zijn, aan de eigenaar van het gebouw geen bijkomend nadeel toebrengt en dat hij derhalve geen belang zou hebben bij de door hem ingestelde vordering. De eigenaar vindt immers in de schending van zijn eigendomsrecht een rechtmatig en voldoende belang om zijn vordering te rechtvaardigen. De openbare orde is bij de eerbiediging van het individueel eigendomsrecht betrokken.

Veroordeling van de radiodistributie-onderneming tot het wegnemen van de litigieuze draden, tot herstel van de gevels in de vorige toestand en tot schadevergoeding.

Peeters t/ N.V. Radio Public-Radiodistribution.

Aangezien de rechtsvordering er toe strekt verweerder te doen veroordelen tot het wegnemen der draden en geleiders, die zij aangebracht heeft op de gevels van drie te Anderlecht gelegen en aan eiser in eigendom toebehorende gebouwen, deze gevels te doen herstellen en in hun oorspronkelijke staat te stellen, eiser machtiging te verlenen dit werk zelf op kosten van verweerder te laten uitvoeren, zo deze zulks zelf niet doet, en ze te doen veroordelen tot de betaling van een vergoeding van 5000 frank, verhoogd met de intresten en de kosten van het geding;

Aangezien verweerder daarop heeft geantwoord, dat een door haar met de Gemeente Anderlecht gesloten overeenkomst haar machtiging verleent deze draden en geleiders aan de gevels van de in de gemeente gelegen gebouwen vast te hechten en dat een politiereglement eiser er toe verplicht zulks toe te laten;

Aangezien, zonder de strekking van de door ver-

weester ingeroepen overeenkomst te betwisten, bijaldien zij deze tijdens de debatten niet heeft voorgesteld, eiser antwoordt dat de gemeente Anderlecht de macht niet had haar deze machtiging te verlenen, vermits zulks neerkwam op het instellen van een wettelijke erfdiensbaarheid bij gebrek aan een wet;

Aangezien door eiser niet ontkend wordt dat verweester aan de gevel van de gebouwen waaromtrent het geschil is ontstaan een kabel in lood heeft aangebracht die zes geleidraden van de gemeentelijke telefonie- en signalisatiediensten bevat alsmede twee draden van zijn radiodistributiedienst aan huis;

Aangezien het door de gemeente Anderlecht in vergadering van 28 October 1948 genomen politiereglement het volgende bepaalt :

Gelet op het decreet van 16/24 Augustus 1790;

Gelet op art. 78 der gemeentewet;

Gelet op de noodzakelijkheid ener gemeentelijke telefooninrichting op het grondgebied der gemeente Anderlecht, zowel om een betere samenwerking te verzekeren onder de verschillende gemeentediensten als voor een degelijke inrichting voor de informatie van en het alarm tot de bevolking in geval van oorlog, onlusten en andere onheilen;

Gelet op de machtiging, door de Heer Minister van Verkeerswezen, op 29 December 1947, gegeven aan de N.V. «Radio Public» te Schaarbeek voor het aanleggen en het uitbaten van een radiodistributie-onderneming op het grondgebied van de gemeente Anderlecht;

Gelet op de overeenkomst, op 28 Oktober 1948 afgesloten tussen de gemeente Anderlecht en de N.V. «Radio Public» betreffende de gebruiksvoorwaarden van het gemeentelijk domein voor het aanleggen en het uitbaten dezer onderneming;

Overwegende dat in het belang der openbare veiligheid en voor het gemak van het verkeer op de openbare weg, het noodzakelijk is te strekken naar de beperking van het aantal palen en dat het bijgevolg onontbeerlijk blijkt de hoofdleidingen van gezegde gemeentelijke telefoonlijnen vast te hechten in een kabel samen met deze van de radiodistributie, aan de gevels van de eigendommen palend aan de openbare weg;

Verordent :

Artikel 1 : de eigenaars, vruchtgebruikers en bezetters van eigendommen die aan de openbare weg palen, zullen het vasthechten moeten gedogen aan de gevels der gebouwen van de kabel welke de hoofdleidingen inhoudt van de gemeentelijke telefooninstalling en van de dienst voor radiodistributie thuis...

Aldus beraadslaagd in zitting van 28 October 1948.

Aangezien de Politierechtbank te Brussel, vóór dewelke vervolgingen ingesteld werden ten laste van de eigenaar van de gemeentelijke installatie voor telefonie en van de dienst voor radiodistributie aan huis te laten aanbrengen, de verdachte vrijspak en besliste dat het politiereglement van de gemeente Sint Joost ten Noode dd. 14 Juli 1948 (gelijkaardig aan het hierboven vermeld reglement) onwettelijk was en dus niet mocht toegepast worden (vonnis van de politierechtbank te Brussel dd. 1.4.49 in zake Demaseure t/ O.M.);

Aangezien dit vonnis deed gelden dat het politiereglement aan de private eigendom een erfdiensbaarheid oplegde, dat dusdanige last alleen door een wet of krachtens een wet mag opgelegd worden en dat de wetgeving en algemene reglementering inzake radiodistributie, verre van het opleggen van erf-

dienstbaarheden te voorzien of toe te laten, uitdrukkelijk het eigendomsrecht gevrijwaard hebben;

Aangezien dit vonnis bovendien vaststelt dat de lijnen door de gemeentediensten niet werkelijk gebruikt werden voor de in het politiereglement bepaalde doeleinden, zodanig dat blijkbaar het door de gemeente ingeroepen belang der openbare diensten maar een voorwendsel was om verweerster toe te laten haar maatschappelijke activiteit met winst-oogmerken te verwezenlijken door een aanslag te plegen op de eigendom van de burgers der gemeente;

Aangezien de Rechtbank van Eerste Aanleg te Brussel, zetelend in hoger beroep, in een aan het huidig gelijkaardig geval (vonnis van de 12e Kamer van 7.2.49 inzake Herman Marcel t/ S.A. Radio Public) besliste dat de eigenaar het aanbrengen der voor de gemeentelijke diensten bestemde draden moest toelaten, omdat een politiereglement hem erfdienstbaarheden kan opleggen voor het verzekeren van een openbare dienst van algemeen belang en dat hij eveneens de voor verweerster bestelde draden moest toelaten, omdat hij bij afwezigheid van elk bijkomend nadeel geen enkel belang had om zulks te weigeren;

Aangezien het Koninklijk Besluit van 13 November 1937 een beraadslaging van de gemeenteraad van A., die de eigenaars van gebouwen er toe noodzaakte het vasthechten van draden voor de radiodistributie aan de gevels van hun eigendommen toe te laten, te niet gedaan heeft, omdat zij strijdig was met het algemeen belang en indruiste tegen de bepalingen van het Koninklijk Besluit van 12 November 1934 en van het Ministerieel Besluit van 13 November 1934;

Aangezien volgens de in art. 544 van het Burgerlijk Wetboek ingeschreven grondregel de eigendom van een zaak vatbaar is voor bijzondere in het algemeen belang opgelegde beperkingen;

Aangezien deze bijzondere beperkingen vervat zijn in de speciale wetten of in krachtens de wet getroffen administratieve reglementen;

Aangezien de verplichting om het aanbrengen van draden en geleiders aan de gevels van de gebouwen toe te laten geen gronderfdienstbaarheid van het gemeen recht uitmaakt daar er geen heersend erf is;

Aangezien wij bevoegd zijn om de wettelijkheid te onderzoeken van de aan verweerster door de gemeente Anderlecht verleende machtiging en van het door haar op 28.10.48 genomen politiereglement en er uitspraak over te doen;

Aangezien immers naar de geest van art. 107 van de Grondwet een administratieve daad overeenkomt met de wet en verplichtend is voor de rechtbanken wanneer zij, wettelijk door haar voorwerp, getroffen is door de bevoegde overheid in het raam van haar bevoegdheden en in de vormen waarvan de wet haar regelmatigheid en haar bewijskracht afhankelijk stelt (Verbr. 29.1.1906, Pas. 1906.1.117);

Aangezien de bij art. 107 van de Grondwet aan de rechterlijke macht opgelegde controle de beoordeling omvat van de wettelijkheid der algemene, provinciale en plaatselijke besluiten en reglementen in het drievoudig opzicht van de bevoegdheid, de grond en de vorm; zij heeft niet de macht een gemeentereglement te niet te doen, daar zulks krachtens art. 86 van de gemeentewet een der koninklijke prerogatieven uitmaakt, en zij mag zich niet beroepen op art. 107 van de Grondwet om te beweren dat zij toezicht heeft op de gepastheid, de verdienste en de daadwerkelijkheid van de bijzondere maatregelen, waardoor de uitvoerende macht gemeend heeft het haar door de wet toevertrouwd reglementerings-

werk te moeten verwezenlijken (advies van de Heer Advocaat-Generaal Gesché voorafgaand aan het arrest van Verbr. van 19 Maart 1928, Pas. 1928.1.114, dat de vroegere rechtspraak opheft);

Aangezien de gemeente bevoegd is omtrent « tout objet que le conseil communal estime être tel à moins que ce caractère ne soit refusé à cet objet par la loi elle-même » (Vauthier - Précis de Droit Administratif 1937 page 102), doch dat de gemeentereglementen betreffende voorwerpen van de bevoegdheidssfeer der gemeente niet strijdig mogen zijn met de wetten en de reglementen van algemeen en provinciaal bestuur (art. 78 alinea 2 van de gemeentewet), (advies van de Afdeling Administratie van de Raad van State gegeven op 30.3.1949, 5e Kamer);

Aangezien het decreet van 14 December 1789 betreffende de oprichting der gemeentebesturen in art. 50 bepaalt dat: « les fonctions propres au pouvoir municipal... sont... de diriger et de faire exécuter les travaux publics qui sont à la charge de la communauté;... de faire jouir les habitants des avantages d'une bonne police, notamment... de la sûreté et de la tranquillité dans les rues, lieux et édifices public »;

Aangezien het decreet van 16/24 Augustus 1790 in art. 3 de politievoorwerpen bepaalt, welke worden toevertrouwd aan de waakzaamheid en aan het gezag van de gemeentekorpsen, namelijk: « tout ce qui intéresse la sûreté et la commodité du passage dans les rues, places et voies publiques; ce qui comprend... le soin de réprimer... les délits contre la tranquillité publique... le maintien du bon ordre dans les endroits où il se fait de grands rassemblements d'hommes...; le soin de prévenir par les précautions convenables et celui de faire cesser par la distribution des secours nécessaires les accidents et fléaux calamiteux tels que incendie, les épidémies, les épizooties »;

Aangezien het dus door een soevereine beoordeeling is van het plaatselijk belang en in het raam van haar bevoegdheidssfeer, zoals beide door deze decreten bepaald werden, dat de gemeente Anderlecht door het politiereglement van 28-10-48 beslist heeft dat de eigenaars van de aan de openbare weg palende eigendommen in het belang van de openbare veiligheid en voor het gemak van het verkeer op de openbare weg het vasthechten aan de gevels der gebouwen dienen toe te laten van de kabel die de geleidraden bevat van de gemeentelijke installatie voor telefonie;

Aangezien het politiereglement niet onwettig is binnen de perken van bovenvermelde bepaling, daar het op 7.12.48 aan de Bestendige Deputatie van Brabant genotificeerd en op 14.12.48 gepubliceerd en aangeplakt werd;

Aangezien eiser tevergeefs inbrengt dat noch het decreet van 1790 nocht art. 78 van de gemeentewet aan de « gemeentekorpsen » de macht verlenen tot het treffen van maatregelen die strijdig zijn met art. 11 van de grondwet;

Aangezien immers de aantasting van de particuliere eigendom door de eigenaars er toe te verplichten het aanbrengen te dulden van draden en geleiders bestemd voor de openbare diensten geen onteigening uitmaakt; men kan krachtens de wetten en reglementen tot bepaling der wettelijke perken van het eigendomsrecht aan de wijze van genot aangebrachte beperkingen niet gelijkstellen met een onteigening ten algemene nutte (art. 544 en 545 van het Burgerlijk Wetboek), (art. 11 van de Grondwet; Verbr. 25 October 1946 Pas. 1948.1.442);

Aangezien eiser zich ten onrechte verwondert, dat bijzondere wetten aan de private eigendom en zulks voor de goede werking van de openbare diensten de plaatsing opleggen van sommige toestellen (verdeling van elektrische stroom, het aanbrengen van nummers op de huizen, van borden voor aanduiding van straatnamen, van straatlantaarns, van elektrische uurwerken, van telegraaf- en telefoonkabels, van brievenbussen, van spantoestellen voor het vasthouden der kabels van de trams, het aanleggen van telefoonlijnen boven de private eigendommen, enz.);

Aangezien immers de wetgever de stof, die het voorwerp van deze wetgeving uitmaakt, beschouwd heeft als zijnde van algemeen belang;

Aangezien de partijen geen uitleg hebben verstrekt over het feit, of de door verweerster aan de gevels van de gebouwen, waaromtrent het geschil is ontstaan, vastgehechte en voor openbare diensten bestemde draden en geleiders, werkelijk dienden voor de door de Gemeente Anderlecht in haar Politie-reglement van 28.10.48 ingeroepen doeleinden; dat bij gebrek aan enig tegenstrijdig bewijs dient te worden verondersteld dat zij werkelijk daartoe dienen;

Aangezien bedoeld politiereglement nochtans onwettig is in zoverre het aan de eigenaars, vruchtgebruikers of bezitnemers van langs de openbare weg der gemeente Anderlecht gelegen gebouwen de verplichting oplegt het aanbrengen te dulden van twee geleidraden van het luchtnet der radiodistributie aan huis van verweerster;

Aangezien deze bijzondere beperking aan de private eigendom klaarblijkelijk in strijd is met de wetgeving betreffende de verdeling aan huis van de radiodiffusie (art. 6 van het Koninklijk Besluit van 12 November 1934, bepaalt immers: «De machtiging wordt enkel verleend onder voorbehoud van de rechten en de machten der openbare personen, de Staat inbegrepen of van de rechten van private personen wat betreft het benutten van het openbaar domein of van het privaat eigendom door de doorgever van de behoeften van zijn inrichting»; art. 3 van het Ministerieel besluit dd. 13 November 1934 bepaalt: «De houder van de machtiging behoort zich de nodige machtigingen voor het aanleggen van geleiders en steunpunten aan te schaffen bij de personen die het recht hebben om over het erf te beschikken, de Staat inbegrepen»;

Aangezien, zo de radiodistributie aan huis, die het maatschappelijk voorwerp uitmaakt van verweerder, voor een gedeelte van het publiek werkelijk van belang is, zij nochtans zeker niet van openbaar nut is in de zin waarin deze uitdrukking normaal wordt verstaan; zij kan voorzeker de beperking niet rechtvaardigen die door de beslissing van de gemeente Anderlecht aan het privaat eigendomsrecht aangebracht wordt;

Aangezien het feit dat zes draden van de kabel ter beschikking zouden zijn van de gemeente niet volstaat om aan het geheel der onderneming voor radiodistributie van verweerster het karakter van openbare diensten te geven noch om ze onder te brengen bij de diensten van algemeen nut K. Brants, Het Belgisch Gemeenterecht, deel II, 6947, zie K. B. van 13.11.47; Revue du Droit Administratif 1938, blz. 186);

Aangezien de beslissing van deze gemeente in een harer bepalingen onwettig is en binnen de perken van deze bepalingen niet kan toegepast worden door de rechterlijke macht;

Aangezien de rechtbank geen rekening mag houden met de door de Rechtbank van eerste aanleg te Brussel in hogervermeld vonnis uiteengezette beschouwing,

die door verweerster wordt aangehaald, te weten dat het door de gemeente nagestreefde doel (het belang van de openbare veiligheid en de gemakkelijkheid van het verkeer op de openbare weg) door haar niet kan bereikt worden dan door verweerster toe te laten terzelfdertijd haar maatschappelijke bedrijvigheid te verwezenlijken — de diffusie aan huis van de radiofonie en het vasthechten der draden aan de gevels der gebouwen);

Aangezien immers het door de gemeente nagestreefde doel het door haar gebruikte middel niet rechtvaardigt vermits het middel de private rechten die door de algemene wetten en reglementen uitdrukkelijk zijn voorbehouden, schendt;

Aangezien verweerster ten onrechte staande houdt dat de toevoeging van de voor de radiodistributie aan huis bestemde draden aan de voor de openbare diensten bestemde geen enkel bijkomend nadeel aan eiser berokkent en dat derhalve bij gebrek aan belang zijn vordering onontvankelijk is;

Aangezien eiser in de schending van zijn eigendomsrecht een rechtmatig en voldoende belang vindt om zijn vordering te rechtvaardigen; dat de openbare orde als dusdanig betrokken is bij de eerbiediging in privaat recht van de individuele eigendom (Depage, Droit Civil, t. I, n° 991, blz. 89);

Aangezien eiser in het hierna toegekend bedrag een billijke vergoeding zal vinden van de schade, die hij geleden heeft door het vasthechten der draden voor de radiodistributie van verweerster aan de gevels van de gebouwen waaromtrent het geschil is ontstaan;

Om die redenen :

Rechtdoende op tegenspraak en in eerste aanleg, alle andere en tegenstrijdige besluiten van de hand wijzend,

Verklaren de vordering onontvankelijk;

Spreken voor recht dat het door de gemeenteraad van Anderlecht op 28 October 1948 genomen politiereglement onwettig is in zoverre het de eigenaars, vruchtgebruikers en bezitnemers van langs de openbare weg gelegen gebouwen er toe verplicht het vasthechten der draden voor de radiodistributie van verweerster aan de gevels van deze gebouwen te dulden;

Verklaren de vordering gegrond in zoverre zij beoogt aan verweerster de verplichting op te leggen deze draden weg te nemen aan de gevels der gebouwen gelegen Scheutlaan, 23, en Wedijverstraat, 25 en 27 te Anderlecht;

Veroordelen derhalve verweerster deze draden onmiddellijk weg te nemen en de gevel van deze gebouwen in hun vroegere staat te stellen; zeggen dat, zo zij in gebreke blijft dit te doen, eiser van nu af en voor alsdan gemachtigd is zelf deze draden weg te nemen of ze te doen wegnemen, zelf deze gevels te herstellen en in hun vroegere staat te stellen of zulks te laten doen, alles op kosten van verweerster, kosten die op overlegging van factuur opeisbaar zullen zijn;

Veroordelen verweerster tot de betaling aan eiser van een bedrag van 500 frank als schadevergoeding met de gerechtelijke intresten en de kosten;

Verklaren de vordering voor het overige ongegrond.

Vlaamse Juristen,

Abonneert U op het
RECHTSKUNDIG WEEKBLAD

VREDEGERECHT TE BRUGGE

2e Kanton. — 26 September 1949.

Rechter : M. Van Rollegheem.

Advocaten : Mrs Meuleman en Ghysaert.

Arbeidsongevallen. — Begrip «basisloon» in de zin van artikel 6, lid I, Arbeidsongevallenwet. — Ruime betekenis van het woord «vergoeding» (rémunération).

Door basisloon wordt verstaan de werkelijke vergoeding, gedurende het jaar, dat aan het ongeval is voorafgegaan aan de arbeider krachtens de overeenkomst toegekend. (Arbeidsongevallenwet art. 6, lid 1.)

Daaronder worden begrepen de gebruikelijke premies, zoals bv. die voor besparing van brandstof, grondstof en materiaal, de nauwgezetheids- en ancienniteitspremies, mits zij het karakter hebben van gewoonte en vastheid, zodat de arbeider ze mag beschouwen als vaste inkomsten.

Het door de wetgever gebruikte woord «rémunération» heeft een ruimere betekenis dan het woord «loon». Door «loon» dient te worden verstaan het loon in geld, terwijl «vergoeding» mede omvat de bijkomende inkomsten, zoals voeding, begrafenis-kosten, fooien, deelneming in de winst.

Het woord «vergoeding» moet in zeer ruime betekenis worden opgevat; het omvat al hetgeen wat ingevolge de wet op de arbeidsovereenkomst en de algemene beginselen van het contractenrecht de werkelijke vergoeding als tegenprestatie van de verrichte arbeid uitmaakt. Daaronder zijn zelfs door derden uitbetaalde vergoedingen begrepen.

Als in de vergoeding begrepen worden beschouwd alle gratificaties, premies, fooien, vergoeding wegens levensduurte, aandelen in de winst, doch niet reiskosten en gezinsvergoedingen.

Ook bestendigheidspremies dienen te worden beschouwd als deel uitmakend van het basisloon.

Wyngaert, J. t/ N. V. La Royale Belge.

Herzien Ons tussenvonnis d.d. 28 Februari 1949;

Gezien het deskundig protokool van de heer Dokter De Busschere te Brugge, besluitende dat de «voortdurende werkonbekwaamheid, 10 % bedraagt, zonder rekening te houden met de voor het ongeval bestaande letsels;

Overwegende dat partijen dit deskundig besluit aanvaarden, zodat de betwisting nog enkel loopt over het basisloon en de gedingskosten;

1) *Over het basisloon :*

Overwegende dat gedaagde het basisloon op 45.840 frank;

Overwegende dat eiser dit integendeel bepaalt op 46.703 frank;

Overwegende dat gedaagde beweert :

- a) dat eiser in Juli 1947 slechts drie weken en niet vier weken bij zijn patroon heeft gewerkt;
- b) dat de bestendigheidspremie niet dient te worden begrepen in het basisloon;

Overwegende dat gedaagde zelve bij een schrijven, dd. 11 Augustus 1948, aan eisers vroegere raadsman gericht, dit loon bepaalde op 46.703 frank, dat tot 30 September 1948 de vergoedingen steeds op die basis werden geregeld;

Overwegende dat door basisloon dient te worden

verstaan de werkelijke vergoeding aan de arbeider uitbetaald krachtens de overeenkomst gedurende het jaar dat het ongeval voorafging (Samengeordende wet op de arbeidsongevallen : art. 6, al. 1);

Overwegende dat daarin begrepen worden de gebruikelijke premies, als b.v. die voor besparing van brandstof, grondstof en materiaal, de nauwgezetheids- en ancienniteitspremies op voorwaarde dat deze het karakter van gewoonte en vastheid bezitten, zodanig dat de arbeider ze mag aanzien als een zekere winst (Delaruière et Namèche : Accidents du travail : 1947, N° 305, 2°);

Overwegende dat het door de wetgever gebezigde woord «rémunération» een ruimere betekenis heeft dan het woord «loon»; dat door «loon» dient te worden verstaan het loon in geld, terwijl de «vergoeding» daarenboven omvat de bijkomende winsten, zoals voeding, begraving, fooien, deelneming in de winsten; dat het woord «vergoeding» in zeer ruime betekenis dient te worden uitgelegd en de algemene beginselen over de contracten, de werkelijke vergoeding als tegenprestatie voor de geleverde arbeid daarstelt; dat in de vergoeding begrepen zijn alle vergoedingen en gelijk welke voordelen (Vredegerecht Antwerpen, R. W. 1937-38; kol. 1334), zelfs door derden uitbetaald (Verbreking d.d. 10.2.1938, Pas. 1938, I, 1940);

Overwegende dat b.v. als begrepen in de vergoedingen beschouwd worden;

alle gratificaties; premies; fooien; vergoedingen wegens levensduurte; aandelen in de winsten; doch niet de verplaatsingsvergoedingen; gezinsvergoedingen;

Overwegende dat bijgevolg de bestendigheidspremies dienen te worden beschouwd als deel uitmakende van het loon;

Overwegende dat, zo eiser in Juli 1947 enkel drie weken zou gewerkt hebben, de reden van dit niet werken gedurende een week niet bepaald wordt, zodat niet kan uitgemaakt worden, of de arbeider vrijwillig of onvrijwillig niet werkte; (Delaruière et Namèche : op. cit., N° 341);

.....

BIBLIOGRAPHIE

Dr A. MULDER. — De handhaving der sociaal-economische wetgeving. — 's Gravenhage. D. A. Daamen's Uitgeversmaatschappij N.V. 1950.

In de reeds zo gunstig gekende reeks «Studies over wangedrag en straf», onder de redactie van Prof. Vrij, werd vóór enkele maanden een belangrijk en origineel boek gepubliceerd betreffende de sociaal-economische wetgeving. Geen vraagstuk is actüeler, zowel in ons land als bij onze naburen, en de voorschriften over prijsbeheersing, voedselvoorziening, productie en verdeling bepalen een uitgebreid deel der wetgeving van de tegenwoordige tijd.

De vraag naar de wenselijkheid en de noodzakelijkheid der sociaal-economische wetgeving ligt hoofdzakelijk op het gebied van de economie en de politiek. Wanneer echter eenmaal wetgevende maatregelen getroffen zijn komt het er op aan te weten op welke wijze deze maatregelen in het sociale leven zullen kunnen gehandhaafd worden. Dit is essentieel een juridisch vraagstuk en daaraan is het boek van Dr Mulder gewijd.

Wanneer men de uitvoerige literatuuropgave nagaat,

die achter in het boek voorkomt, is men verbaasd vast te stellen welk reusachtig aantal geschriften reeds aan dit vraagstuk werd gewijd. Er bestond echter tot nog toe in het Nederlands geen enkel wetenschappelijk werk dat dit terrein systematisch heeft onderzocht en er is er ons geen bekend dat met zulke uitvoerigheid, met zulke overvloedige documentatie en zoveel klaarheid peilt tot de grond van de gestelde problemen.

Het werk van Dr Mulder is opgevat volgens een zeer klaar plan.

In een eerste hoofdstuk omlijnt hij het begrip zelf der ordening en sociaal-economische wetgeving en trekt hij duidelijk de grenzen waarbinnen zijn onderzoek zich zal bewegen. Hij bestudeert daarna de wetgeving van twee landen die op verschillende wijze hetzelfde probleem hebben opgelost, namelijk Zwitserland en de Verenigde Staten van Amerika, om dan een breed overzicht te geven van de sociaal-economische wetgeving en haar sancties zoals ze bestaat in Nederland. Uit dit vergelijkend onderzoek trekt de auteur dan conclusies aangaande de twee essentiële punten van het vraagstuk: de middelen tot handhaving van de sociaal-economische wetgeving en de organen die met deze handhaving zullen gelast zijn.

Schrijver gaat uit van de verschillende categorieën organisaties die zich bezighouden met de regeling van het economisch leven, organisaties die zich voordoen in bonte verscheidenheid. Bij alle diversiteit is er echter één gemeenschappelijk uitgangspunt te vinden, namelijk de *markt* en voor de auteur is de sociaal-economische ordening in haar volle omvang « het schepjen van regelen ter bewuste beïnvloeding van de markt ». Dit doel wordt niet bereikt alleen door tuchtrecht, of liever, de sancties die thans gelden om de sociaal-economische wetgeving te handhaven kunnen niet als een werkelijk tuchtrecht beschouwd worden. Men dient aan te sluiten bij het begrip van het bepaald sociaal-economisch delict dat zijn eigen kentekenen heeft die de auteur opspoort en als volgt omlijnt.

De sociaal-economische voorschriften moeten zich aanpassen aan de markt en dus soepel gevarieerd kunnen worden; zij moeten niet volgens strikte interpretatie worden beoordeeld; de meerdere of mindere ernst van het delict is in bijzondere mate afhankelijk van de positie van de markt op het ogenblik waarop het feit werd begaan en er dient verder in aanmerking genomen dat de eventuele sancties door de betrokkenen in hun economisch handelen worden berekend.

Ter vergelijking met de toestand in zijn eigen land onderzoekt Dr Mulder eerst de economische wetgeving in Zwitserland. Deze biedt de eigenaardigheid dat zij volledig steunt op één enkel Bondsbesluit van 30 Augustus 1939 en dat zij wordt beheerst door één enkel lichaam, het « Eidgenössisches Volkswirtschaftsdepartement », merkwaardige unificatie in dit land waar de kantons genieten van een zo grote onafhankelijkheid op wetgevend gebied.

De praktijk heeft echter deze formele eenvormigheid, wat haar toepassing betreft, doen wijken voor de in Zwitserland gebruikelijke territoriale decentralisatie. Het Bondsbesluit voorziet de vorming van economische syndicaten die gebonden zijn aan de aanwijzingen van het centraal economisch gezag en er bestaat naast de strafrechtelijke en administratieve aansprakelijkheid van de individuele leden der organismen een collectieve aansprakelijkheid van het syndicaat voor de leden.

De sancties, voorzien in het Zwitsers stelsel, zijn ofwel van strafrechtelijke ofwel van administratieve aard en de toepassing van deze sancties is toevertrouwd aan speciale organen, daar de gewone kantonale rechters ongeschikt bleken om de economische wetgeving te handhaven. Zij worden inderdaad door het volk

gekozen en velen hunner misten de moed om de ver-eiste strenge straffen op te leggen. Zij hadden daarbij niet het nodige inzicht in de gecompliceerde stof der economische behoeften.

Dr Mulder geeft dan een overzicht van de straffen en maatregelen die kunnen toegepast worden en van de wijze waarop de toepassing van deze sancties geschiedt.

Dezelfde methode wordt gevolgd voor de beschrijving van de toestand zoals die bestaat in de Verenigde Staten, waar niet de formele eenheid van wetgeving voorhanden is, zoals in Zwitserland, doch waar een grote diversiteit van sancties wordt toegepast door menigvuldige lichamen en organisaties. De sancties zijn van driedubbele aard, strafrechtelijke, burgerlijke en administratieve, met een zeer grote verscheidenheid, een merkwaardige aanpassing aan het eigen karakter van het geval en met zeer afdoende resultaten.

Het vierde hoofdstuk van het boek is volledig gewijd aan een uiteenzetting van de toestand zoals die voorkomt in Nederland. De ontwikkeling van de sociaal-economische wetgeving was aldaar reeds een heel eind gevorderd vóór de tweede wereldoorlog. In 1939 werden zeer belangrijke wetten uitgevaardigd in verband met het dreigende oorlogsgevaar. Tijdens de bezetting werden bij besluit zeer drastische maatregelen getroffen, die gedeeltelijk hernomen zijn geworden in de wetgeving die na de bevrijding tot stand kwam.

De auteur onderzoekt voor elk van deze perioden de in de wetgeving voorziene sancties en de wijze waarop deze worden toegepast. Deze toepassing wordt gedeeltelijk toevertrouwd aan de gewone rechtsmachten en gedeeltelijk aan bijzondere gespecialiseerde rechters. De kenmerken van de tegenwoordige beteugeling der economische delicten laten toe enkele leidende beginselen op te sporen, die de wetgeving beheersen: de specialisatie van de rechter en van de vervolgende overheid; de verbeurdverklaring van onrechtmatige winsten; het in beslag nemen van alle goederen die betrekking hebben tot het delict, tot wie ze ook mogen behoren; de beperking van de activiteit van de delinquent door schorsing of sluiting van zijn bedrijf; het nieuw begrip der aansprakelijkheid van groepsverbanden en eindelijk de elasticiteit van de rechtspleging.

Na deze objectieve uiteenzetting van de wetgeving, zoals ze gegroeid is tot op onze dag in Zwitserland, in de Verenigde Staten en in Nederland onderzoekt de auteur in het laatste hoofdstuk van zijn werk welke richtlijnen er te trekken zijn uit de vergelijking van deze drie wetgevingen.

In de eerste plaats gaat hij na door welke middelen de handhaving van de sociaal-economische wetgeving kan verzekerd worden. Schrijver onderlijnt dat niet uit het oog mag verloren worden dat naast de repressie de preventie een belangrijke rol dient te spelen en hij is voorstander van een veel uitgebreider voorlichting van het publiek en van een preventieve controle. Hij vindt veel voordeel in de « injunctie-procedure » zoals die in de Verenigde Staten voorkomt.

Wat de burgerlijke sanctie betreft zou de koper van wie overdreven prijzen geëist werden gemakkelijk in de gelegenheid dienen gesteld te worden terugbetaling van het te veel gestorte te bekomen, actie die zou moeten gekoppeld worden aan de mogelijkheid tot vernietiging der overeenkomst.

Administratieve sancties op zichzelf zijn niet voldoende. Zij bestaan hoofdzakelijk in de weigering van machtingen, die niet op afdoende wijze alle delinquenten treffen. De strafrechtelijke sancties zijn onmisbaar daar de delicten dikwijls zo erg zijn dat een gevangenisstraf vereist is. Het is echter wenselijk de strafrechtelijke met de administratieve sancties samen te

binden. Als administratieve sanctie is de schorsing of de uitsluiting uit de bedrijfsorganisaties van belang en verder de verbeurdverklaring en de inbeslagname, want de delinquent moet kunnen getroffen worden zowel in zijn vrijheid en in zijn eigendom als in de uitoefening van zijn bedrijf.

Wat de lichamen betreft die gelast dienen te worden met de toepassing van de sancties komen in de eerste plaats de administratieve overheden in aanmerking. Zij dienen te zorgen voor een brede voorlichting; zij dienen verder de strafbare feiten op te sporen en de administratieve sancties toe te passen.

Ook gespecialiseerde economische rechtbanken zijn onontbeerlijk. In de drie landen, waarvan de wetgeving in het werk van Dr Mulder onderzocht wordt, is telkens de noodzakelijkheid gebleken van de specialisatie van economische rechters. Wenselijk ware het hierbij dat deze specialisatie zover mogelijk kon doorgedreven worden en dat de vertegenwoordigers van de betrokken bedrijfstak samen met een lid van de rechterlijke macht de economische rechtbank zouden kunnen samenstellen. Te ver gedreven specialisatie is echter een praktische onmogelijkheid en al te grote verscheidenheid zou een gevaar bieden voor de noodzakelijke eenvormigheid in de rechtstoepassing.

De belangrijkste delicten dienen echter in elk geval aan de gewone rechtsmacht voorbehouden te blijven daar zulks ten stelligste geëist wordt door de openbare mening.

De auteur is van oordeel dat de beste formule zou bestaan in één enkele economische rechtbank voor een bepaald territorium waarin telkens zou zitting nemen een expert der economische bedrijvigheid, die verband houdt met het delict. Aldus zouden specialisatie en ook eenvormigheid in de rechtspraak nuttig kunnen gewaarborgd worden.

Voor de gevallen die voorbehouden blijven aan de gewone rechtsmacht, — het weze dan ook de gespecialiseerde rechter —, stelt de auteur één enkel Hof van Beroep voor, voor gans het land, en niet vijf hoven zoals deze thans in Nederland fungeren; dit ook om de eenheid in de rechtspraak te waarborgen.

Het boek van Dr Mulder is een solied stuk wetenschappelijk onderzoek. De auteur doet een merkwaardige poging om in een wetgeving, die gegroeid is uit de noodzakelijkheden van de oorlogsperiode, algemene lijnen te trekken. Men mag zich echter afvragen waarom de vergelijking van het in Nederland bestaande stelsel beperkt is gebleven tot Zwitserland en de Verenigde Staten. Hoe belangrijk ook de wetgeving moge zijn, die in deze beide landen tot stand is gekomen, het is stellig dat het wenselijk ware geweest dat deze vergelijking op een breder terrein ware ondernomen geworden. In verband met de economie van het toekomstig Beneluxcomplex ware voorzeker ook een studie van de sociaal-economische wetgeving in België ten zeerste nuttig geweest.

Mogen wij verder nog een aanmerking maken, namelijk deze dat naar onze mening de auteur de sancties betreffende de sociaal-economische ordening al te zeer opvat als een definitief rechtsfenomeen, dat zich in de toekomst zal blijven voordoen ongeveer met dezelfde aspecten als degene die het heeft aangegonnen in de uitzonderlijke tijden van oorlog en bezetting. Het is wel zonder twijfel dat in de toekomst de sancties der sociaal-economische reglementering steeds een stuk van ons recht zullen blijven. Een studie van de toestand in België zou echter de auteur hebben aangetoond dat sedert enkele jaren hier te lande het belang van deze sancties in oneindige mate is verminderd en dat wanneer, nog enkele jaren

geleden, de toestand ongeveer dezelfde graad van intensiteit kende als in Nederland, zulks vandaag nog slechts een verre herinnering uitmaakt alhoewel de abnormale omstandigheden volstrekt niet zijn verdwenen en de oorlogsbedreiging niet van de lucht is.

René Victor.

Léon JULLIOT DE LA MORANDIERE, Paul ESMEIN, Henri LEVY-BRUHL, Georges SCELLE, Introduction à l'étude du droit. Tome I, Paris, Editions Rousseau et Cie, 1951, p. 308.

Een uit de mond van vele universiteitsprofessoren vaak gehoorde klacht is, dat de meeste eerste jaarsstudenten weinig afweten van het door hen gekozen vak en in ieder geval onvoldoende daartoe zijn voorbereid. Het is dan ook begrijpelijk, dat de meerderheid onder hen voorstanders zijn van de inrichting van een «propedeutisch» onderwijs, waardoor het mogelijk zou worden de toegang tot de faculteiten alsnog te ontzeggen aan die jonge lieden, welke niet het bewijs hebben geleverd het vereiste intellectueel peil te bezitten.

De auteurs van de onderhavige «Introduction», allen leraars aan de rechtsfaculteit te Parijs, zijn blijkens hun voorwoord aanhangers van deze opvatting en betreuren dat de Franse wetgever tot op heden voor het rechtsgeleerd onderwijs niet heeft gedaan wat sinds lang voor de faculteit der geneeskunde en nu onlangs ook voor de faculteiten der letteren is gebeurd. Een hunner heeft evenwel de tussenkomst van de wetgever niet afgewacht om — en dit nu reeds twaalf jaar geleden — aan de rechtsfaculteit voordrachtenreeksen met een dergelijk doel en ten behoeve van de aankomende studenten in te richten. Deze voordrachten worden door de bijzonderste professoren van de rechtsfaculteit gegeven vóór de aanvang van het universitaire leerjaar. Zij hebben geen ander oogmerk dan de toeoorders in de wereld van het recht in te leiden en hen vertrouwd te maken met het juridische spraakgebruik en de juridische denkwijze. In 1950 werden deze «Conférences» door méér dan 250 jongens en meisjes bijgewoond. Deze bijval is slecht betrekkelijk wanneer men weet, dat in de na-oorlogse jaren gemiddeld 4000 eerste jaarsstudenten bij de rechtsfaculteit te Parijs waren ingeschreven.

Op verzoek van de uitgeverij Rousseau hebben de inrichters van deze voordrachten, die op een spoedige hervorming blijven aandringen, in afwachting daarvan gemeend nuttig werk te leveren door het publiceren van de teksten der met dit doel aan de rechtsfaculteit te Parijs gehouden lezingen.

Het eerste deel dezer uitgave is het thans hier aangekondigde en bevat de lezingen van *Georges Scelle* over *Le droit public et la théorie de l'Etat*; van *Paul Esmein* over *La place du droit dans la vie sociale*; van *Julliot de la Morandière* over *Introduction à l'étude du droit civil français* en van *Lévy-Bruhl* over *Les sources, les méthodes, les instruments de travail*.

Bij de lectuur blijken de opvattingen van deze vier eminente Franse juristen over de belangrijkste vragen van het recht niet altijd overeen te stemmen en zelfs hier en daar tegenstrijdig te zijn met elkaar. De auteurs wisten dit maar hebben geoordeeld, dat «la diversité d'attitude des maîtres est un stimulant pour les jeunes esprits qui reçoivent ainsi non pas une doctrine toute faite mais les éléments leur permettant d'alimenter leurs réflexions et de se faire une opinion et connaissance de cause».

Indien de beginner dezer zienswijze wellicht niet zal

delen, is zulks niet het geval voor de rijpere jurist, die — hoe beknopt uiteraard deze voordrachten ook mogen zijn — met belangstelling daarvan zal kennis nemen.

B.

Otto RIESE en Jean LACOUR, Précis de droit aérien. — Paris, Librairie Générale de droit et de jurisprudence. 1951, p. 374.

Het onderhavig boek is geschreven door twee Zwitserse hoogleraren en ofschoon het gebaseerd is op het in 1949 verschenen werk van Riese *Luftrecht. Das internationale Recht der zivilen Luftfahrt unter besonderer Berücksichtigung des schweizerischen Rechts*. (Köhler Verlag, Stuttgart), is het daarvan een vertaling noch een samenvatting. Als «Précis» is het eensdeels en uiteraard bondiger dan het laatstgenoemde, terwijl het anderdeels bijgewerkt is tot einde 1950 en een hoofdstuk bevat over sommige strafrechtelijke aspecten van het luchtrecht, dat niet voorkwam bij Riese.

De inhoud bestaat uit een historische inleiding, waarin de ontwikkeling van de luchtvaart is geschetst, uit een algemeen en uit een bijzonder gedeelte. In het algemeen gedeelte is behandeld: het luchtrecht (definitie, aard en classificatie), de bronnen van het luchtrecht, de legislatieve internationale unificatie, het luchtdomein en de internationale unificatie van het publieke luchtrecht. De vraagstukken, die in het bijzonder gedeelte zijn uiteengezet, zijn deels van publiek, deels van privaatrechtelijke aard en betreffen de administratie van de luchtvaart, de luchtpolitie, de ondernemingen van regelmatige lijnen, het vliegtuig en zijn bemanning, de infrastructuur, het eigendomsrecht en het recht van overvliegen, de juridische aard van het eigendomsrecht van vliegtuigen, hypotheek en voorrechten op vliegtuigen, het bewarend beslag krachtens de conventie van Rome van 29 Mei 1933, de aansprakelijkheid tegenover derden, het recht van het luchttransport, hulp en berging, de aanvaring en het strafrecht. In het boek is verder opgenomen een literatuurlijst, een register van de merktekens, die op de luchtvaartuigen moeten worden aangebracht en aan de International Civil Aviation Organization (I.C.A.O.A.C.I.) door de belanghebbende staten t/m. 15 April 1950 werden genotificeerd, een lijst der staten, die tot de Conventie van Warschau zijn getreden en een uitgebreid zaakregister.

Evenals in het Duitse boek van Riese is in deze «Précis» aan het Zwitsers luchtrecht bijzondere aandacht besteed; de wetgeving van dit kleine land, dat t.a.v. de commerciële luchtvaart in Europa een belangrijke positie bekleedt, is daarin bondig geschetst. Zulks echter levert geen bezwaar op voor de niet-Zwitserse lezer; vermits het werk van Riese en Lacour als een uitstekende inleiding tot de studie van het — bij uitstek internationaal gericht — luchtrecht moet worden aangemerkt. De problemen die deze nieuwe tak van het transportrecht in het leven heeft geroepen en de oplossingen die door de internationale conventies van Parijs, Warschau, Rome, Brussel en Chicago werden gevonden, zijn helder en zakelijk door de schrijvers uiteengezet.

B.

Gustav KORLEN. — *Norddeutsche Stadtrechte. I. Das Stader Stadtrecht vom Jahre 1279.* — *Lund. Germanistische Forschungen*, 22), Lund, C. W. K. Gleerup, Kopenhagen; Ejnar Munksgaard, 1950, 164 pp.

Dr. Gustav Korlen, een der beste Zweedse philologen

en sterk ijveraar voor de studie van het Nederduits, die zich vóór enkele jaren liet opmerken met een diepgaande studie «Die mitteldeutschen Texte des 13. Jahrhunderts» liet zich leiden door het belang dat de middeleeuwse rechtsbronnen bezitten voor de philologie. Hij vatte het plan op de oudste teksten van de twee voornaamste Noordduitse stadsrechtsskiringen, Hamburg en Lubeck, opnieuw uit te geven.

Daar het oude Hamburgse origineel recht uit 1270 in het Duits opgesteld (het zogenaamde *ördeelbok*), dat ook in de nabijgelegen stadjes van kracht was, verloren is, treedt duidelijk de betekenis van het oorspronkelijk handschrift van het Stader stadsrecht uit 1279, naar voren, vooral als men bedenkt dat sinds de 15de eeuw hiervan geen wetenschappelijke uitgave meer gebeurde.

Na een beschrijving van het handschrift, een bronnenoverzicht, een vergelijking tussen de *ördeelbok*- en Staderteksten, een diepgaand philologisch onderzoek volgt de tekstuigave met register en de toevoegingen van jongeren datum, en een uitvoerige woordverklaring. Op vele plaatsen van zijn tekstverklaring en ook uit de bibliographie blijkt dat de auteur de Nederlandse en de Belgische literatuur ter zake met vrucht heeft weten te benutten.

Alle rechtshistorici zullen de uitgave van dit belangrijk boek met vreugde begroeten. De uitgaven van Korlen bewijzen eens te meer het belang van de innige samenwerking tussen de philologie en de rechtsgeschiedenis.

L. Th. Maes.

BALIELEVEN

DE VLAAMSE CONFERENTIE BIJ DE BALIE TE GENT

Sedert geruime tijd had Staatsminister en confrater August de Schrijver een bedrag van 5.000 fr. ter beschikking gesteld van de Vl. Conferentie om het als prijs te besteden ter aanmoediging van jongere confraters die zich zouden onderscheiden, hetzij in hun beroep zelve, hetzij meer bepaald met juridisch werk.

Het huidige bestuur der Vl. Conferentie heeft deze «Staatsminister A. de Schrijver-prijs» thans een bestemming gegeven. De prijs zal bij helften toegekend worden aan de laureaten van een welsprekendheidswedstrijd en van een wedstrijd voor geschreven rechtskundige studies.

De welsprekendheidswedstrijd is reeds aan de gang en twee zittingen werden gehouden waarop nog een derde en laatste zal volgen.

Reeds nu kan vastgesteld worden dat, wat taal, stijl en uitspraak betreft, er een zeer gevoelige vooruitgang te bemerken is bij de jongere confraters.

De vernederlandsing van het Onderwijs en niet in het minst van de Universitaire studiën, heeft hierin zeker wel een groot aandeel genomen.

Anderzijds werd de voordrachtenreeks voortgezet met een lezing, gehouden door confrater W. Melis uit St Niklaas, die uitweidde over «Taal en Stijl in de Rechtstaal».

Wellicht waren er verschillende onder de confraters die met weinig enthousiasme dit onderwerp gingen beluisteren; alleen de corpsdiscipline overtuigde hen er toch heen te gaan.

Maar de spreker wist spoedig zijn auditorium te boeien en alle aanwezigen, zonder uitzondering, voel-

den spoedig aan dat zij uit deze voordracht veel te leren hadden.

Mr W. Melis sprak stoute taal en het was niet zeer aangenaam te horen « dat de Vlaamse beweging een misdaad tegen de geest heeft bedreven, indien zij er alleen in geslaagd zou zijn de franstalige cultuur, die ontegensprekelijk in Vlaanderen monumenten heeft voortgebracht, te doen verdwijnen om dan slechts als Nederlandse cultuur datgene in de plaats te stellen, wat wij daarvan sporadisch te genieten krijgen ».

Wij denken er niet steeds aan dat wij door ons beroep van advocaat, tot een stand behoren die de verplichtingen heeft welke aan om het even welke elite opgelegd zijn, omdat wij tot de elite der intellectuelen dienen te behoren.

Zo wij ons uiterlijk verzorgen is er niet de minste reden opdat wij niet de manier zouden verzorgen waarop wij ons uitdrukken in de omgang met anderen, hetzij schriftelijk, hetzij mondeling.

Evengoed als wij onze beroepsvaardigheid trachten te verhogen, is het nodig dat we de taal en de vorm, waarin dat geschiedt, zorgzaam bijwerken. Er is o.m. onze woordenschat. Diegene onder onze confraters, die beweert de helft van onze Nederlandse vocabulaire te kennen en vooral te gebruiken, zal wel erg pretentius voorkomen. Een rijke woordenschat wordt verworven door het aandachtig lezen van goede auteurs. Er is ook in onze taal voor elk begrip, hoe genuanceerd ook, een geëigende term.

Er kan bv. met nut gewezen worden op het gebruik van het woordje « waarde » dat vele Vlamingen in verband brengen met waardig en eerwaarde en het dezelfde betekenis gaan geven als « geachte ». Waarde is het equivalent van het Franse « cher » en wie zich dus richt tot een Procureur Generaal met « Waarde Heer Procureur Generaal » matigt zich een familiäre toon aan, die hoogst ongepast is.

Een bureau is een bureau of kantoor en geen bureel, zodat het Bureel der Kosteloze Raadplegingen omgedoopt zou dienen te worden tot « Bureau voor Rechtsbijstand ». Advocaten hebben een kantoor en geen cabinet. Een « guichet » is geen winket, maar wel een loket. Kaart van Eenzelvigheid zou een kaart zijn die de eigenzinnigheid van een persoon zou vaststellen, en waarmee we dus steeds fier op zak lopen. Wat met die kaart wordt bedoeld is een gewoon identiteitsbewijs.

« Le Service de la Sécurité Sociale » zou, volgens spreker « Dienst voor Sociale Veiligheid » moeten heten, maar Zekerheid is in alle geval foutief.

Spreker ziet in het Paleis van Justitie en het Gerechtshof respectievelijk een koninklijk gebouw en een beroepsinstantie en meent dat wij het best kunnen stellen met een democratisch Gerechtsgebouw.

De advocaat laat door de deurwaarder een dagvaarding uitbrengen en niet uitsturen. De verzoeker erin vermeld woont niet in een straat maar aan een straat.

Notarissen en deurwaarders houden een openbare verkoop en niet verkoping. Nochtans is het verdieping en niet verdiep; met betrek op is foutief en dient te zijn: met betrekking tot.

Men laat geen zaak schrappen, maar wel van de rol afvoeren! De gedaagde laat verstek gaan, maar mag geen verstek maken of doen.

Advocaten wisselen conclusies en geen besluitschriften; er is de conclusie van antwoord en waar zulks nodig blijkt de conclusie van repliek. De verwerende partij kan een wederreis instellen en niet een tegeneis.

De avoué is in het algemeen niet aanstellerig, daarom stelt hij zich niet aan, doch stelt hij zich.

En zo ging de spreker verder: adembenemend was de lijst der « vergissingen die doorlopend waren ge-

maakt ». De luisteraars namen zich voor « geen fouten meer te maken » en zo zij nog een « misstap zouden doen » op het taalterrein, dan zouden zij toch trachten geen « zonde te begaan » uit slordige nalatigheid...

Na de lezing werden nog verschillende « ideeën geopperd » en « argumenten werden aangevoerd » tot steun van « het » voorstel dat werd gedaan » strekkend tot het aanleggen van de lijst van gepaste uitdrukkingen en termen die van dagelijkse toepassing zijn in de advocatenpraktijk.

Er wordt hiertegen ook wel « een bezwaar ingebracht ».

De spreker die een luidruchtig en welgemeend applaus mocht in ontvangst nemen, eindigde met een gezegde van de zeventiende eeuwse Spaanse wijsgeer Baltasar Gracian, in zijn verhandeling « Handorakel en Kunst der Behoedzaamheid » waarvan zo pas een Nederlandse vertaling is verschenen:

« Het hoe betekent zéér veel bij de dingen: de galante manier is de gawdief van het hart. Schone gedragingen zijn de tooi van het leven en elke aangename uitdrukkingswijze helpt ons wonderbaarlijk vooruit ».

M. d. C.

MEDEDELINGEN

PACHTRECHT

Naar aanleiding van het vonnis van 25 October 1950 van de Heer Vrederechter van Nazareth en de er bij gepubliceerde noot van E. V. D., verschenen in N° 32 van het Rechtskundig Weekblad, ontvingen wij van Mr J. D. de onderstaande opmerkingen.

Het principe van de tijdelijke wetgeving van 31 Maart 1938 in zake pachtvereenkomsten is, dat aan de opzeggingen geen gevolg kan verleend worden, tenzij in de twee uitzonderingen hierbij voorzien:

1° categorie: voor N° 1, 2, 3 en 4 van par. 3 van art. 1774 B. W.

2° categorie: voor eigen ingebruikneming (Cfr. Art. 1774, par. 2, alinea 4 B. W.).

Deze beide uitzonderingsgevallen zijn reeds als dusdanig in het gemeen recht onderscheiden. Immers daar is uitzonderlijk voor de onteigende en voor de huisbouw- en de industriële gronden van de 1° Categorie een opzegginstermijn van 3 maanden voorzien, terwijl voor de twee overige uitzonderingen van deze eerste categorie, de pacht eindigt op de eerste vervaldag.

De opzeggingstermijn voor de gronden van de tweede categorie (art. 1774, Par. 2, al. 4 B.W.) is twee jaar.

De tijdelijke wetgever van 31 Maart 1948 neemt uitdrukkelijk het gemaakte onderscheid der gemene wet over en breidt de tekst voor de huisbouw- en industriële gronden uit (zie Parl. Documenten, Senaat, N° 135 van 5.2.1948; Parl. Annalen Kamer, 4.2.1948, bl. 9).

In strijd met wat E. v. D. schrijft in IV, 1° alinea in fine van zijn noot, gaat het, wat betreft het artikel 1774, Par. 3, 3° handelend over ingebruikneming van huisbouw- en industriële gronden, niet over een uitzonderingswet, welke een bepaling van het Burgerlijk Wetboek afschaft of wijzigt; want het artikel 3, 2° alinea der wet van 31 Maart 1948 vult het gemeen recht aan, wat zeer zeker kan geschieden door een tijdelijke wetgeving en wat, « bij overgang, (in het vooruitzicht van een nieuwe pachtwet), billijk kan

zijn.» (zie Parl. Annalen, Kamer 4.2.1948, bl. 9. Die parlementaire werkwijze kan misschien weinig elegant zijn, maar ze bestaat.

Het karakter van dit artikel 3, par. 1 is dubbel : 1° mogelijkheid van opzegging (1° alinea);

2° uitbreiding van de vroegere tekst van het gemeen recht wat betreft de huisbouw- en industriële gronden (2° alinea).

De opzeggingstermijn voor de gevallen voorzien door artikel 1174, par. 3 blijft ongewijzigd.

Het tweede geval, door art. 3, 2° der wet van 31 Maart 1948 voorzien, heeft betrekking op art. 1774, par. 2, al. 4 en behoudt voor dit geval ook de gewone opzeggingstermijn van 2 jaar voorgeschreven door artikel 1775 B. W.

Dit artikel 3, 2° beoogt enkel de mogelijkheid van de opzegging te verzekeren, zonder enige tekstuitbreiding.

Tevens — en terecht — kan er op gewezen worden dat, ook bij de ganse oorlogswetgeving in zake landpacht, steeds een voorkeur aan de verhuurders, welke op hun eigen grond wilden bouwen, gegeven werd.

Altijd werd hun het recht toegekend aan hun huurder een pachtopzegging te betekenen, mits eerbiediging van de uitzonderingstermijn van 3 maanden (art. 1775, 5° Alinea B. W.).

HOE VER STAAT HET MET DE HERZIENING VAN HET BURGERLIJK WETBOEK IN FRANKRIJK?

Zoals onze lezers reeds weten werd in Frankrijk bij decreet van 7 Juni 1945 een « Commission de réforme du Code civil » belast met de voorbereiding van een algemene herziening van dit wetboek. (Zie o.a. R. W. 1947-1948, 972.)

Deze commissie, die door Julliot de la Morandière, deken van de rechtsfaculteit te Parijs, gepreseed is, heeft sindsdien een aanzienlijk werk gepresteerd. De bij de Librairie du Recueil Sirey verschenen delen van de « Travaux de la Commission de réforme du Code civil » leggen daarvan getuigenis af. (T. I, 1945-1946, p. 731; t. II, 1946-1947, p. 1021; t. III, 1947-1948, p. 753; t. IV, 1948-1949, p. 895.) Het vijfde deel over het jaar 1949-1950 is ter perse en zal de teksten bevatten betreffende het huwelijksrecht en het internationaal privaatrecht.

Hoever de werkzaamheden der commissie thans gevorderd zijn wordt door de algemene secretaris, Prof. R. Houin, in de eerste aflevering van de 50e jaargang (1951) van de Revue trimestrielle de droit civil (p. 34-59) uiteengezet. Hij verstrekt daarin talrijke interessante inlichtingen over de werkwijze der commissie, de indeling van het wetboek, de taak, die reeds volbracht werd en de werkzaamheden, die nog niet beëindigd zijn of nog moeten aangevat worden. Het erfenisrecht, de contracten, de verbintenissen, de zakelijke en intellectuele rechten werden tot nog toe niet grondig bestudeerd.

Prof. Houin hoopt evenwel dat het eerste boek (over de fysieke personen en de familie), de voorafgaande titel, alsmede het ontwerp betreffende de regeling van het internationaal privaatrecht spoedig aan het oordeel van de juristen — indien nog niet van het parlement — zal kunnen onderworpen worden.

Over de indeling van het nieuwe wetboek werd door de commissie nog geen definitieve beslissing getroffen. Eerst in Juni 1949 werd een voorlopig plan opgemaakt. Volgens dit plan zou het wetboek uit een voorafgaande titel en zeven delen bestaan, terwijl in het eerste boek zouden behandeld worden de fysieke personen

en de familie, in het tweede de erfenissen en de schenkingen, in het derde de zaken en de zakelijke rechten, in het vierde de rechtshandelingen, in het vijfde de verbintenissen, in het zesde de verschillende contracten en in het laatste boek de rechtspersonen. Deze indeling zal zeker nog wijzigingen ondergaan, vermits sindsdien tijdens een gemeenschappelijke vergadering van de commissie met de « commission de réforme du Code commercial » het besluit getroffen werd slechts één ontwerp van wetboek voor het burgerlijk en het handelsrecht in te dienen. Beide commissies waren van oordeel, dat een algemeen wetboek naar het voorbeeld van Italië en Zwitserland, talrijke praktische voordelen biedt. In dit éne wetboek zouden ook de regels van het internationaal privaatrecht wellicht kunnen opgenomen worden.

DE EENMAKING VAN HET BENELUXRECHT

Blijkens berichten in de dagbladders heeft op een te Utrecht gehouden vergadering van het Thymgenootschap (Vereniging ter bevordering van de beoefening der wetenschap onder de katholieken) de heer Mr. Eyssen, buitengewoon raadsadviseur bij het Ministerie van Justitie te Den Haag, een inleiding gehouden over de unificatie van het recht in de Beneluxlanden.

Na er op gewezen te hebben dat de aanpassing van de wetgeving beperkt kan blijven tot bepaalde delen van het recht, en dat zij voor die delen ook niet behoeft neer te komen op een volledige unificatie, verdedigde de heer Eyssen de stelling, dat in een economische unie het privaatrecht niet volstrekt noodzakelijk geunificeerd moet zijn. Wel achtte hij de eenmaking van het privaatrecht wenselijk, in het bijzonder van die gedeelten, welke op het juridische verkeer tussen de drie landen betrekking hebben. De geesten in de drie landen zijn, volgens spreker, thans nog niet rijp voor de opstelling van een algemeen schema voor eenmaking van het privaatrecht. De aandacht moet daarom gericht worden op een gedeeltelijke, incidentele herziening.

Spreker, die reeds een belangrijk aandeel heeft gehad bij de bespreking van de eenmaking van het recht in de Beneluxlanden, bepleitte de instelling van een Benelux-gerechtshof als hoogste beroepshof voor de burgerlijke en handelszaken in de drie landen. Dit Hof zou moeten samengesteld zijn uit rechters van de drie landen, die geen functie bekleden in een nationale rechterlijke instantie.

TIJDSCHRIFTEN

Tijdschrift voor Notarissen. - April 1951 - n° 4.

R. Vandekerckhove, Artikel 918 B.W. en zijn wisselende toepassing. — Rechtspraak.

Nederlands Juristenblad - afl. 18 - 15 Mei 1951.

Jhr Mr C. M. O. Van Nispen Tot Sevenaer, Collectieve schuld en collectieve aansprakelijkheid van de individuele Duitsers. — Prof. Mr M. P. Vrij, Geldboete naar geldwaarde. — Mr H. H. Engelen, Het deskundigenbericht in de Kantongerechtsprocedure.

Weekblad voor Privaatrecht, Notaris-ambt en Registratie - n° 4189 van 5 Mei 1951.

M. Drukker, Afwikkeling van Joodse boedels. — Mr J. G. van der Pas, Een vooroorlogse visie op een na-oorlogse kwestie.